БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 98 (6027) МАЙН 16 ВТОРНИК 1950 он

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

Сэн 20 мүнгэн.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй Верховно Соведые зарлаха тухай

СССР-эй Конституциин 55-дахи статьягай үндэһөөр, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **тогтоохонь:**

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй нэгэдэхи сессие 1950 оной июниин 12-то Москвада зарлаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Н. ШВЕРНИК.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль, — 1950 оной майн 13.

КОЛХОЗНО ТАРЯАШАДАЙ ПОЛИТИЧЕСКЭ ДЭБЖЭЛТЫЕ ТОЛГОЙЛХО

Республикын колхозууд ба МТС-үүд хүдөө ажахын жэлэй эгэз харюусалгатай үедэ — хабарай тарилгада орохоор нилээхэн болобо. Ажахын-политическэ бүхы кампанинуудтал адли, тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь хадаа нниитын-политическэ ба культурно-гэгээрүүлгын хүдэлмэрие бүхы хэмжээгээр шангадхалга мүн. СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол «Хабарай тарилгада колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай бэлэдхэлэй ябаса тухай» тогтоол соогоо «колхозннгууд, МТС болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ниитын-политическэ хүдэлмэрие шангадхаха, хүдөө ажахын ажалшадай ажалай ба политическэ дэбжэлтые толгойлон, тэдэнние хабарай тарилгада амжалтатайгаар бэлэдхэхэ ба үнгэргэхэ, 1950 ондо хүдөө ажахын бүхы культурануудай үндэр ургаса абаха хэрэгтэ шэглүүлхэ» гэжэ партиина организацинуудһаа эрилэн байна.

Энэ заабаритай ба XVI областной партиина конференциин тогтоолтой зохилдуулан, олон партиина организацинууд хабарай тарилга дээрэ ниитын-политическэ ба культурно-гэгээрүүлгын хүдэлмэрие ябуулха тухай хэмжээнүүдые бүри үни хараалаад, мүнөө бэелүүлжэ байна. Жэшээлхэдэ, Бичурын аймагай «Ким» колхозой партиина организаци бүхы хүдэлмэреэ полевой стан дээрэ ябуулна. Эндэ, стан дээрэ тусхай гэр соо агитпункт эмхидхэгдэнхэй, тэрэнь гоёор түхеэрэгдэһэн, наглядна агитациин хэрэгсэлнүүд, библиотекэ, газетэнүүд, культинвентаряар хүсэд хангагдаһан юм. Агитпунктын хүдэлмэрие колхозой парторг нүхэр Ульзутуев хүтэлбэрилнэ. Тусэбэй ёһоор, эндэ политическэ хөөрэлдөөнүүд хэгдэнэ, радио шагналга эмхидхэгдэнэ, «Дайшалхы хуудаһанууд» гаргагдана, неделидэ нэгэ дахин ВКП(б)-гэй түүхые шудалха кружок хүдэлмэрилнэ.

Нилээд ехэхэн хүдэлмэри мүн бусадшье аймагай партиина организацинуудта ябуулагдана. Олонхи газарнуудта агитколлективүүд эмхидхэгдээ, агитаторнууд хубаарилан табигданхай, полевой станууд дээрэ улаан булангууд байгуулагдаа, политическэ хөөрэлдөөнүүд хододоо хэгдэнэ.

Гэбэшье, тарилгада хабаадалсагша колхозннгууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ябуулагдажа байгаа ниитын-политическэ ба культурно-гэгээрүүлгын хүдэлмэриин хэмжээн мүнөөдэрэй зорилгоһоо гээгдэнэ.

Хэдэ хэдэн партиина организацинууд өөрынгөө хүдэлмэри эмхидхэхэдээ, энэ хабарай онсо илгаата ушарнуудые хараадаа абанагүй. Мүнөө жэлдэ хабарай тарилга манай эндэ урданайхида орходоо орой эхилээ. Энэ ушар хадаа тарилгые богонихон, эрхим агротехническэ болзорто үнгэргэхын тула бүхы хүсөө элсүүлхые эринэ. Теэд зарим партиина организацинууд ниитын-политическэ хүдэлмэрие тарилгын үедэ оройтожо эхилһэн мүртөө мүнөө болотор тэрэ хүдэлмэреэ шангадхаха тушаа хэмжээ абанагүй. Агитколлективүүдэй хүдэлмэри, мүн бүхы политическэ хүдэлмэринь олон ушарнуудта мүнөөдэрэй зорилготой нигта холбоогүйгөөр ябуулагдана.

Торниин аймагай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой эхин партиина организаци полевой станаа тон муугаар бэлдээ, колхознигуудайнгаа дунда политическэ хүдэлмэри һайнаар эмхидхээгүй, тэдэнээ хабарай тарилгые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ элсүүлнэгүй, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээгүй байна. Иимэ жэшээнүүд бусадшье нютагуудта үзэгдэнэ.

Зарим партиина организацинууд һүүлшын үедэ ниитын-политическэ хүдэлмэреэр туйлаһан амжалтануудаа хабарай тарилга дээрэ бэхидхэнгүй, ехэхэн алдуунуудые гаргаа. ВКП(б)-гэй Обкомой пропаганда ба агитациин таһагта болоһон зүблөөн дээрэ, Мухаршэбэрэй аймаг дотор тэрэ үеһөө хойшо энэ хүдэлмэринь килээд һулараа, агитаторнуудын үсөөн болоо гэжэ тодоруулагдаба. Иимэ ушарнууд Бичурын, Заиграйн, Тарбагатайн аймагуудта шалгалтаар мүн лэ элирүүлэгдээ.

Хүдөө ажахын Министерствын мэдээнһээ харахада, хабарай тарилгын ябаса мүнөө холо хангалтагүй байна. Полевой хүдэлмэринүүдэй темпые эрид хурдадхаха, агротехническэ заабаринуудай хазагайралые бүри усадхаха гэһэн тон шухала зорилго табигдана. Энээнии шиидхэхэ хэрэгтэ партиина организацинуудай ниитын-политическэ хүдэлмэри ехэхэн үүргэ дүүргэхэ ёһотой.

Нэгэшье үдэр гээнгүйгөөр ниитын-политическэ ба культурно-гэгээрүүлгын хүдэлмэрие үндэһөөрынь һайжаруулха хэмжээ абаха шухала. ВКП(б)-гэй айкомууд ба эхин партиина организацинууд бүхы агитколлективүүдээ поли дээрэ гаргаха, колхознигуудай дунда политическэ хөөрэлдөө, газетэ уншалга ба бусадые үдэр бүри эмхидхэхэ уялгатай.

Хабарай тарилга дээрэ политическэ хүдэлмэриин гол зорилгонь колхознигуудые ажалай үндэр бүтээсэдэ элсүүлхэ социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлгэ байха ёһотой.

Политическэ хүдэлмэрие шангадхаха талаар хэмжээнүүдые абахатаяа хамта, партиина организацинууд колхознигууд болон трактористнуудай культурна байра байдал хангаха тухай хододдоо оролдохо зорилготой. Тарилгада хабаадагшадай сүлөө сагтаа һайнаар, культурнаар амарха ябадалые хангахын тула, улаан булангүй гү, али агитпунктгүй газарнуудта, полевой станайнь байра соо культурна хүдэлмэри ябуулха услови байгуулха шухала — ном ба газетээр, культинвентарь ба бусад хэрэгсэлнүүдээр хангаха хэрэгтэй.

Полевой стан дээрэ кино харуулга, уранһайханай ба искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй концерт болон наада эмхидхэлгэдэ шухала анхарал табигдаха ёһотой.

Колхозно таряашад сталинска табанжэлэй һүүлэй жэлдэ үндэр ургаса абаха гэһэн эрмэлзэл оролдолгоор дүүрэн байна. Тэдэнэй политическэ дэбжэлтые толгойлжо, тарилгын темпые хурдадхаха зорилгые шиидхэлгэдэ хандуулха хэрэг хадаа мүнөө шухалын шухала зорилго мүн.

Ородой агууехэ полководецын дурасхаалда зорюулагдаһан вечер

Нүгшэһөөрнь 150 жэл болоһонтой дашарамдуулан, ородой агууехэ полководец А. В. Суворовой дурасхаалда зорюулагдаһан баярай вечер майн 9-дэ эрдэмтэдэй Московско байшан соо болобо. Советскэ наукын ба техникын ажал-ябуулагшад, тэрэшэлэн Ленинэй ордента ба Суворовой нэгэдэхи зэргын ордента, М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ улаантугта сэрэгэй Академиин һурагшад ба һурагшад суглараа.

Дурасхаалай вечерые сэрэгэй наукануудай доктор генерал-лейтенант П. Г. Ярчевский нээбэ. Генерал-лейтенант А. В. Сухомлин «А. В. Суворов — ородой агууехэ полководец» гэһэн элидхэл хэбэ. Тиихэдээ агууехэ полководец, Эхэ оронойнгоо дүлэтэ патриот, ородой зэбсэгэй ба полководческо искусствын солые мүнхэлэн батадхаһан А. В. Суворовой алдарта ажаябадалай замые тобшоор шэнжэлэн харуулаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ нүхэр И. В. Сталинай хэлэһэн түүхэтэ үгэнүүд тухай һануулхадань, вечертэ хабаадагшад халуун альгаташалганнуудаар угтаа.

Ленин—Сталинай партиие тойрон нигтаар жагсаһан, эб найрамдалай хэрэгые эрид шууд хамгаалагша советскэ арад ородой агууехэ полководец А. В. Суворовой дурасхаалые гүн ехээр хүндэлэн ёһолжо байна.

А. В. Суворовой наһа бараһаар 150 жэлэй ойн урда тээ

ЕРЕВАН, (ТАСС). һүүлэй жэлнүүдтэ Армениин эрдэмтэд А. В. Суворов тухай олон документнүүд ба материалнуудые олобо. Агууехэ полководец хадаа Крымскэ ханай газарһаа Росси руу армянинуудые нүүлгэхэ тухай асуудалые шиидхэхэ ябадалда өөрөө хабаадаһан байгаа. 1775 ондо Суворов 15 мянган крымскэ армянинуудые Азовска губерни руу нүүлгэхэ ябадалые ударидаба. Профессор Нерсесян хадаа нүүн ошогшодто Суворовой үзүүлһэн угаа ехэ туһаламжа ба анхарал оролдолгые гэршэлһэн жэшээнүүдые өөрынгөө зохёолнууд соо харуулба.

Хабарай тарилгын шанарые шалгаха селькорнуудай рейд

ТАРИЛГЫН ШИИДХЭХЫ ҮЕ ЕРЭЭ

Нүхэд колхознигууд! Мори унаагаа бултыень гаргажа, тарилгые түргэнөөр, эрхим шанартайгаар дүүргэе!

★ ★ ★

Хүршэ колхозуудай хоёр ондоо ажал

Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ ба Сталинай нэрэмжэтэ хүршэ хоёр колхозуудта хабарай полевой хүдэлмэринүүдэй хэр зэргэ ябуулагдажа байһыень шалгабабди. Тиихэдэмнай энэ хоёр колхозой хүдэлмэри тад ондоогоор эмхидхэгдэһэн байба.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ажалай эмхидхэл һайнаар табигданхай. Бригадын гэшүүд үдэрэй гуримые наринаар сахина. Тэрэнэй ашаар энэ колхоз хабарай тарилгые һаадгүйгөөр ябуулжа байха юм. Олонхи колхознигуудын үдэрэйнгөө нормонуудые һайн шанартайгаар үлүүлэн дүүргэнэ. Плугшад Баинова, Фёдорова, Ексоева, Дондокова гэгшэд тус бүридөө 1,20 гектар хүрэтэр газар хахалдаг байна. Мүн тарилгын ондоошье хүдэлмэринүүдтэ ябадаг колхознигууд үглөөгүүр ажалдаа эртэ гараад, үдэшэнь орой ороод байхадаа, нэгэ үдэр соо нилээд ехэ хүдэлмэри хэдэг.

Эндэ агитационно-ниитын хүдэлмэри һайнаар табигданхай. Агитаторнууд Аханов, Гуроракшиев, Ракшеев ба бусад колхознигуудай дунда уншалга болон хөөрэлдөөнүүдые саг үргэлжэ үнгэргэдэг.

Тиихэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ нүгөөдэ колхозынь тарилгые тон ехээр удааруулжа байха юм. Эндэ ажалай эмхидхэл яашагүй һулаар табигданхай. Олонхи колхознигуудынь хүдэлмэридөө орой гарадаг, үдэшэнь эртэ ородог, үдэрэй забһарлалга ехээр хэдэг байна. Жэшээлхэдэ, һаяшаг морин плугшад үдэрэй 12 часта забһарлалга хэһэн аад, 5 час хүрэтэр амаржа, миил байба. Энэ мэтын үнжэгайралга өндэ боложол байдаг.

Колхознигууд Цамбаров, Балданов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг таряанажалай бригадын зарим гэшүүд тарилгада ороһонһоо хойшо үдэрэйнгөө нормонуудые нэгэнтэшье дүүргээдүй байһаар. Плугшад Д. Гумпылова, Ж. Цыбикмитова, П. Тогошеева ба бусад илангаяа муугаар хүдэлмэрилнэ.

Хабарай тарилгые дүүргэхэ сагай үнгэржэ байһан болобошье, тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Норбоев полевой хүдэлмэринүүдые шамдуулха тушаа шанга хэмжээ абангүй, харин ехэнхидээ артелиингээ пентртэ үнжэжэ байдаг.

Б. Будаев,
рейдтэ хабаадагша.

Түргэнөөр, һайнаар тарина

Бургалтайн МТС-эй нүхэр Машеевэй хүтэлбэрилдэг тракторна бригада харьяата колхозойнгоо поли дээрэ эмхитэйгээр гаража, хүдэлмэреэ саг соонь эхилээ һэн. Бригада тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые дүүргэмсээрээ, зарим плугуудаа эртын пар хахалалгада гаргаһан байна.

Дүүрэн бэшэ мэдээгээр энэ бригадынхид 500 шахуу гектарта тарилга хэһэн байха юм. Түрүү тракторист Гомбо Лубсанов үдэр бүри 40—45 гектар тарилга хэжэ, нормоё үлүүлэн дүүргэнэ, хүдэлмэриинь шанар һайн. Мүн трактористнууд Цыбикдоржиев, Дашиев, Бадмаев гэгшэд тракторнуудаа һаадгүйгөөр ябуулжа, һайн жэшээ харуулна

П. Ангаров, рейдтэ хабаадагша.

Голодһо гаргагшадые далдалба

Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг Бичурын МТС-эй тракторна бригадын трактористнууд Ткачева, Радионов, Григорьев гэгшэдэй хахалһан газарые шалгахада, шанарай талаар тон муу байдаг. Теэд, тракторна ба тус колхозой таряанажалай бригадануудай бригадирнууд, мүн колхозой түрүүлэгшэ Афанасьев трактористнуудай хэһэн хүдэлмэрие саг соонь тушаажа абадаггүй, голодһо гаргагшадые элирүүлдэггүй байгаа. Тэрэнэй эсэстэ эдэ трактористнууд 20 гаран гектар газарые оройдоо 7—10 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалаад, тэрэнээ хэндэшье тушаагаагүй байба. Хэтэрхэдээ трактористка Марфа Ткачева гэгшэ гүнзэгыгөөр хахалхадаа трактораа удаанаар ябуулжа һаатахаб гэжэ хэлээд, анзаһаяа зорюута гүйхэнөөр табидаг байба.

Энээнинень шалгажа элирүүлээд байхада, МТС-эй директор Нетёсов, *аймагай хүдөө ажахын таһагай* агроном Любимова гэгшэд тус колхоздо ерэһэн байгаа. Гэбэшье, эдэнэр голодһо гаргагшадта хэмжээ абахын орондо, харин тэдэнэй гэмые далдалһан байха юм. Жэшээлхэдэ, МТС-эй директор нүхэр Нетёсов ингэжэ хэлэһэн байна: «Энээндэ зэмэ үгэлгые намар болотор хойшолуулхамнай. Тиигээд ургаса хуряалгын эхилхэдэ, голодһо гаргаһан энэ участогһаань хэды шэнээн таряанай абтаһые хаража үзөөд, трактористнуудта үгтэхэ түлбэрие бага болгохобди».

Энэ хадаа Бичурын МТС-эй директор нүхэр Нетёсовой голодһо гаргагшадые далдалһыень сэхэ гэршэлнэ. Иимэл хадань Бичурын МТС-тэ агротехникын заабаринуудые эбдэхэ ябадал олон үзэгдэдэг байна.

М. Иванов,

Шалгалта һулаар табигданхай

Бидэнэр Иволгын машинно-тракторна станцида харьяата Сталинай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүрэжэ ошобобди. Тэндэ нүхэр Гармажаповай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада хүдэлмэрилжэ байба. Рейдтэ хабаадагшад тус бригадын хэһэн хүдэлмэриин шанарые шалгажа эхилээ. Шалгалтын дүнгүүдые гаргахадамнай, агротехникын заабаринуудые эбдэһэн хэдэн баримтанууд эндэ элирүүлэгдэбэ.

Бригадынхид зарим участогуудта хабарай хахалалгые илангаяа муугаар үнгэргэжэ байба. Хахалагдаһан газарайнь гүнзэгые хэмжэхэдэмнай, нэгэ участогтань оройдоо 10—13 сантиметр байгаа. Теэд, таряанажалай бригадын бригадир нүхэр Будажапов энээнһээ урда тээ тус участогые тушаажашье абаагүй, трактористнуудай хүдэлмэрие шалгаа, хараашьегүй байха юм.

Тиихэдэ, энэ колхоздо хамаатай участково агроном нүхэр Шевелев тус бригадын хажуудань байдаг болобошье, поли дээрэ ошодоггүй байна. Имагтал хиналта шалгалтын һулаар табигдаһан дээрэһээ энэ колхоздо агротехникые эбдэхэ баримтанууд ушарна гэжэ рейдынхид тобшолол хэбэ.

А. Антонов,
рейдтэ хабаадагша.

Колхозой түрүүлэгшын гэмээр

Үндэр баян ургаса абахые хүсэһэн Заиграйн аймагай Тельманай нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай бригадын гэшүүд минеральна үтэгжүүлгэнүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ гэжэ шиидэһэн байна. Тиин, колхозойнгоо правленидэ хандажа, иимэ үтэгжүүлгэдэ захил хэхыень гуйһан байгаа. Правленинь тэдэнэрэй хүсэлые дэмжээд, сельхозснабта захил хээ һэн.

Гэбэшье, гансал захил хэһээрээ хизаарлаад, харин тэрэ үтэгжүүлгэеэ абаашаха тушаа юушье болдоогүй байха юм. Мүнөө тус колхоздо зорюулагдажа сельхозснабһаа эльгээгдэһэн хоёр вагон минеральна үтэгжүүлгэ Заиграево станци дээрэ хэбтэжэ байдаг. Ушарынь хадаа колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Матвеев мүнгэгүйбди гэжэ шалтаад, тэрэнние абахаһаа сэхэ арсаһан байха юм.

Энэ колхозой таряанажалай бригаданууд минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хурьһэндэ хэрэглэхээр хүсэд бэлэн болоһон аад, харин колхозой түрүүлэгшэ Матвеевэй гэмээр һаатажа байна.

Б. Намжилов.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

„Республикын колхозуудта сабшалан һайжаруулха хэмжээ-ябуулганууд тухай“ БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1950 оной апрелиин 14-нэй тогтоолой дүүргэлтын ябаса тухай

«Республикын колхозуудта сабшалан һайжаруулха хэмжээ-ябуулганууд тухай» БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1950 оной апрелиин 14-нэй тогтоолые Хориин аймагай гүйсэдкомой хангалтагүйгөөр бэелүүлжэ байһаниинь шалгалтаар элирүүлэгдэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Хориин аймагай колхозууд гектар бүриһөө дунда зэргээр оройдоо 4,1 центнер үбһэ хуряаһан байгаа. Тэрэнэй эсэстэ аймагай колхозуудай ниитын адуу мал үбэлэй үедэ хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээлээр хангагдаагүй һэн.

Гэбэшье, Хориин аймсоведэй гүйсэдком нёдондонойнгоо алдууе дахяад дабтажа, сабшалангай ургасые дээшэлүүлхын, ниитынгээ малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө шанга тэмсэл эмхидхээгүй байха юм.

Хориин аймагай колхозуудта сабшалан һайжаруулха талаар республикын Министрнүүдэй Соведээр баталагдаһан даалгабаринууд байгша оной майн 10-да иимээр дүүргэгдэһэн байна гэбэл: наг шэбхэ зөөлгэ — 43 процент, сабшалангые модо, шулууһаа сэбэрлэлгэ —30,6 процент, һөөг, бургааһануудһаа сэбэрлэлгэ —29,2 процент, үтэг хэлгэ —40,5 процент, уһалууриин системэнүүдээр сабшалан уһалалга — 37,7 процент.

Аймагай олон колхозууд үтэг хэхэ хүдэлмэрөө хүсэд ябуулаадүй; мүн сабшалан уһалалгые тон эмхигүйгөөр үнгэргэжэ байха юм. Тэрэшэлэн сабшалан хоройлолго эхилээдүй, тэндэ мал адуулга болюулагдаадүй байһаар. Үбһэ хуряалгын машинанууд болон зэр зэмсэгүүдэй заһабарилга тон удаанаар ябуулагдана.

Аймгүйсэдкомой тогтоолоор хараалагдаһанай ёһоор, сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ колхознигууд, хүдэлмэришэд, албахаагшад болон һургуулиинхидай олоороо гаралга эмхидхэгдээгүй. Аймаг дотор оройдоо нэгэ воскресник эмхидхэгдэһэн болобошье, тэрээндэ бүхы колхозуудынь хабаадуулагдаагүй.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй даалгабариин ёһоор сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ 700 хүниие гаргаха байгаа. Гэбэшье, майн 10-да оройдоо 167 хүн, 270-най орондо миил 97 мори унаа элсүүлэгдэһэн байба.

Аймагай машинно-тракторна станцинууд — Удын (директорынь нүхэр Кравченко), Хориин (директорынь нүхэр Козлов) МТС-үүд сабшалан һайжаруулгада ашаглагдаха зэр зэмсэгүүдээ тон муугаар хэрэглэжэ, сабшалан һайжаруулха талаар хүндэ хүдэлмэринүүдые үнгэргэлгэдэнь колхозуудта хангалтагүйгөөр туһална.

Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһаг колхозуудта сабшалан һайжаруулха хүдэлмэрие хүтэлбэрилэнгүй, тогтоогдомол хэмжээ-ябуулгануудые саг соонь үнгэргэхын түлөө хүдөө ажахын мэргэжэлтэдһээ шанга эрилтэнүүдые хэнгүй, урда жэлнүүдтэ үбһэ ногооной бага ургаса хуряажа, олон тоото малаа хорооһон баримтануудые тэсэжэ байха юм.

Тэрэшэлэн олон сомсоведүүд сабшалан һайжаруулха хүдэлмэрие, ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулгые хүтэлбэрилнэгүй.

Хориин аймагай колхозуудта сабшалан һайжаруулха хүдэлмэринүүдэй иимэ хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһан баримтанууд Хориин аймгүйсэдкомой сабшалан һайжаруулха талаар тогтоогдоһон хэмжээ-ябуулгануудые дүүргэхэ хэрэгтэ ёһо тэдыгээр хандаһые, аймагай колхозуудта үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ хадаа үдэжэ байгаа үхэр малайнь тоо толгойн хэмжээнһээ тон ехөөр гээгдэжэ, малажалай хүгжэхэ, мүн тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ ябадалда һаад хэжэ байһыень мэдэрээгүйе гэршэлнэ.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол «Республикын колхозуудта сабшалан һайжаруулха хэмжээ-ябуулганууд тухай» БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байһанайнь түлөө ажалшадай депутадуудай Хориин аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын уялгые дүүргэгшэ нүхэр Жамьяновта дурадхан зааһан байна. Тиихэ зуураа, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол хэрбээ сабшалан һайжаруулха талаар хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганууд саг соогоо дүүргэгдээгүй байгаа һаань, шанга харюусалгада хабаадуулагдаха байһыень нүхэр Жамьяновта уридшалан һануулба.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ хабаадуулагдахаар республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор хараалагдаһан тооной колхознигууд болон мори унаае гурбан үдэрэй болзор соо сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ гаргахыень Хориин аймсоведэй гүйсэдкомые уялгалаа.

Май һарын турша соо бүхы колхозуудта сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ колхознигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай олоороо гаралга эмхидхэгдэхэ байна.

Ногооной ургасые доошолуулхагүйн тулада сабшалан дээрэ мал адуулгые дары болюулха гэгдэбэ.

Тэрэшэлэн колхозуудай сабшалан һайжаруулха хүдэлмэрие ямараар үнгэргэжэ байһые саг үргэлжэ шалгахые, энэ талаар аймгүйсэдкомой зүблөөнүүд дээрэ колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй тоосоонуудые дуулахые, элирүүлэгдэһэн дутуунуудые усадхаха тушаа яаралтай хэмжээнүүдые абахые, сабшалан һайжаруулгада хабаадажа байһан колхознигуудай ажалые зүбөөр эмхидхэхэ, нормонуудаа эрхим шанартайгаар дүүргэхынь түлөө тэдэнэрэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ба хэгдэһэн хүдэлмэринүүдэй тоо бүридхэлые зүбөөр хэлгые хинан шалгаха ябадал хангахыень аймгүйсэдкомдо дурадхагдаһан байна.

Республикын Министрнүүдэй Совет сабшалан һайжаруулгада хэрэглэгдэхэ бүхы машинануудаа гүйсэд ашаглаха, шухала тооной трактор болон горючи таһалжа, сабшалан һайжаруулха түсэбөө тогтоогдомол болзор соо дүүргэхыень Хориин МТС-эй директор нүхэр Козлов, Удын МТС-эй директор нүхэр Кравченко гэгшэдһээ эрилтэ хэбэ.

Политическэ хүдэлмэрие мартажархинхай

Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо худэлмэрилжэ байгаа нүхэр Даба Хандажаповай тракторна отряд энэ колхозой тарилгые диилэнхидэнь хэхэ ёhотой байна. Гэбэшье, тус отряд тон муугаар хүдэлмэрилжэ байна. Энээнэйнь гол шалтагаан юун байнаб гэхэдэ, трактористнуудай, сеялщигүүдэй, прицепщигүүдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри оройдоо ябуулагдадаггүй. Тиимэhээ тэдэнэр тарилгые агротехническэ эрхим болзор соо hайн шанартайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ элсүүлэгдээгүй.

Энэ тракторна отрядта партийна группа бии юм. Тиигээд, группарторг нүхэр Базаров партийна группые тарилгын шанарай түлөө ба болзорой түлөө тэмсэхэ бодото авангард болгоогүй байна. Тус отрядта социалистическэ мүрысөөн оройдоо эмхидхэгдээгүй, «Дайшалхы хуудаhанууд» гаргагдадаггүй, хэнэй ямараар ажаллажа байhанийе харуулхын тулада показателиин дэскэ байгуулагдаагүй. Эндэ политическэ хөөрэлдөөнүүд, газетэ уншалга, үйлэдбэриин зүблөөнүүд үнгэргэгдэдэггүй.

Колхозой парторганизациин бюро ба правлениин зүгhөө, мүн группарторг нүхэр Базаровай зүгhөө иимэ харюусалгагүйгөөр политическэ хүдэлмэридэ хандаhан дээрэhээ боложо тус отрядта ба таряанажалай бэшэшье бригадануудта ажалай журам айхабтар hуларанхай. Жэшээлхэдэ, тракторна отрядай сеялщик Доржиев гэгшэ хүдэлмэриин үдэрэй гол түлэб ябажа байхада архи уужархёод, 51 наhатай үбгэн Мижид Дамбиев гэгшые сохижо байhан ушар болоо hэн. Доржиев мэтын иимэ залихай хүнүүд колхозникуудта муу жэшээ харуулжа, ажалай журамые тон ехээр hулараулна. Тиигээд эдэ мэтын тэсэшэгүй ябадалда харюу болгон партийна организаци болбол политическэ хүдэлмэрие шангадхаха, Доржиев мэтын залихай хүнүүдые олониитын суглаан дээрэ шангаар шүүмжэлхэ хэмжээ абанагүй.

Гадна, тракторна отрядта культурна хангалта тон hула. эдеэ хоол ёhотой hайнаар эмхидхэгдээгүй, дэрэ дэбисхэр муутай. Колхозникуудай байдаг байрануудта ариг сэбэр хүсэд сахигданагүй.

Ойлгууламжын хүдэлмэриин ашаар олониитэ зониие шэн зоригто, есэ-лэ сусашагүй ажалда элсүүлжэ шадаагүй дээрэhээ Молотовой нэрэмжэтэ колхоз хабарай тарилгаар аймаг соогоо тон ехээр гээгдэжэ ябана. Аймагай түрүү колхозуудай тарилгаа хахадлаад гү, али хахадhаань үнгэргөөд байхада, харин тус колхоз майн 10-ай мэдээгээр оройдоо 18 процент түсэбөө дүүргэhэн байха юм.

«Идеологическа асуудалнуудаар ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолнуудые саашадань бэелүүлhэнэй үндэhэн дээрэ агитационно-массова ба культурно-гэгээрэлэй худэлмэрие хүтэлбэрилгын хэмжээе дээшэлүүлжэ, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлгые бүхы хэмжээгээр шангадхаха ба ажахын болон культурна байгуулалтын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ ажалшадые эмхидхэн элсүүлгэдэ энэ хүдэлмэрие зорюулха. Массово-политическэ хүдэлмэридэ партийна, советскэ эдэбхитэниие болон интеллигенциие үргэнөөр хабаадуулха, олониитын дунда идеологическа хүдэлмэрие ябуулха бүхы зэбсэгүүдые —хэблэл, радио, кино гэхэ мэтые эгээл ехээр ашаглаха» — гэжэ XVI областной партийна конференциин тогтоол дотор заагдана.

Теэд, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд, тусгаарлабал парторганизациин секретарь нүхэр Содном Хандажапов, правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Аюшеев областной партконференциин тогтоолой энэ заабарие дүүргэнэгүй.

Тиимэhээ, ВКП(б)-гэй Мухаршэбэрэй айком болбол хабарай тарилгын үедэ политическэ хүдэлмэрие заhан табихадань Молотовой нэрэмжэтэ колхозой парторганизацида түргэн туhаламжа үзүүлхэ ёhотой.

Б. Дымбрылов,
манай корреспондент.

Партийна ажабайдалай хронико

ВКП(б)-гэй Иволгын айком hаяхан колхозуудай ба МТС-үүдэй парторганизацинуудай секретарьнарай хоёр үдэрэй семинар хэбэ.

Семинартань 20 хүн хабаалажа, элдэб темэнүүдээр олохон лекцинүүд, элидхэлнүүдые шагнаа. ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Ткачёв «Партийна суглаан — коммунистнуудые большевистскээр хүмүүжүүлгын hургуули мүн» гэhэн, ВКП(б)-гэй айкомой хүдөө ажахын таhагые даагша нүхэр Цыренов «Колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдэй хабарай тарилгада бэлэдхэлэй ябаса тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол» тухай элидхэлнүүдые хэhэн байна. Мүн ажахын хүдэлмэри ба уласхоорондын байдал тухай лекцинүүд уншагдаа.

ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Цырендоржиев XVI областной ба VI аймагай партконференцинүүдэй тогтоолнуудые бэелүүлхэ практическа зорилгонууд тухай тогтожо хэлэбэ.

* * *

ВКП(б)-гэй Иволгын айкомой бюро болбол хабарай тарилгын үедэ колхозникуудай ба МТС-үүдэй механизаторнуудай дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ хүдэлмэри ба культурнаар хангалга тухай хэмжээ-ябуулгануудые баталаа. Партийна эхин организацинуудай секретарьнарай, мүн агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй семинарые декада соо нэгэhээ үсөөн бэшээр хэхээр, бригада бүридэ агитаторнуудые томилхоор хараалагдана. Апрель — майн туршада ВКП(б)-гэй айкомой элидхэлшэд 2—2-hоо үсөөн бэшэ элидхэл хэхэ юм. Мүн культурна полевой станнуудые заhабарилха, нүүдэл 10 библиотечкэ бүридхэхэ ба уранhайханай самодеятельностиин 2 бригада эмхидхэгдэхэ байна.

А. Нагаслаев.

ИВОЛГЫН АЙМАГТА

ТҮРҮҮ КОЛХОЗДО —УЛААН ТУГ

Аймгүйсэдком ба ВКП(б)-гэй айкомой бюро малажалай талаар аймагай колхозууд хоорондын социалистическэ мүрысөөнэй дүн гаргаба. Гаргагдаhан дүнгүүдэй ёhоор, 1950 оной түрүүшын кварталда малажалые хүгжөөлгөөр ба малай үбэлжэлгые үнгэргэлгөөр Гильбирын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз hайн амжалтануудые туйлажа, түрүү hуури эзэлhэн байна. Энэ колхоздо аймгүйсэдкомой ба ВКП(б)-гэй айкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба.

КИНОФИКАЦИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ УЯЛГА

hаяхан кинофикациин аймагай таhагай хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан болоо. Суглаан хадаа кинофикациин Кабанскын аймагай таhагай хүдэлмэрилэгшэдэй хандалгые дэмжэн, ажалшадта кино hайнаар харуулдаг болохын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсобо.

Киномеханик нүхэр Манзуров ажалшадта кино hайнаар харуулхаб, мүнгэ суглуулха даалгабаряа 130 процент дүүргэхэб гэжэ мэдүүлээд, бүхы коллективээ социалистическэ мүрысөөндэ уриба.

ҮБhЭ ЕХЭЭР АБАХЫН ТҮЛӨӨ

Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдком сабшалангай талмайнуудые үтэгжүүлхэ, сэбэрлэхэ, уhалха гэхэ мэтын хэмжээ-ябуулганууд тухай шиидхэбэри баталба.

Тус түсэбэй ёhоор, сабшалангай газар дээрэ 80.000 ашаа наг шэбхэ гаргагдаха, 5500 гектар талмай шулуу богhоо сэбэрлэгдэхэ ба 500 гаран гектар сабшалан бургааhа шугыhаа арилгагдаха байна. Мүн 10 мянга гаран гектар талмай уhалагдаха юм.

hҮ ЕХЭЭР hААНА

Энэ жэлэй түрүүшын кварталда Ленинэй (Каленовско) ба Буденнын нэрэмжэтэ колхозуудай hүнэй-товарна фермэнүүдэй hаалишад hү ехээр hааба.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой МТФ (даагшань Шунков) энэ жэлэй түрүүшын кварталда дунда жэшээгээр hаамхай үнеэн бүриhөө 300 литр hү hааhан байна.

Л. Бондаренко.

Шэнэ номуудые зүбшэн хэлсэнэ

Улан- Удэ городой бурят дунда hургуулида Сталинска шангай лауреадуудай номуудые зүбшэн хэлсэлгэ заншал болонхой. hүүлэй үедэ А. Первенцовэй «Нэрэ хүндэ залууhаа» гэhэн номые 8—10 классуудай hурагшад зүбшэн хэлсээ.

С. Дондупов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зэдэйн аймагай «Улаан-Эрхирик» колхозой ном зөөгшэ комсомолка Цыренбалжад Цыремпилова таряанажалай бригадада шэнэ газетануудые асараад байна.

М. Минеевэй фото.

США-гэй Правительствода Советскэ Правительствын эльгээhэн ното

СССР-hээ Вашингтондо байгаа посольство США-гэй Госдепартаментда иимэ удхатай ното эльгээбэ:

«Советскэ Социалистическэ Республиканuудай Союзай посольство Советскэ Правительствын даалгабаряар, США-гэй Гүрэнэй Департаментда доро дурсагдаhан зүйлые мэдээсэхэ хүндэтэй байна.

Энэ оной мартын 7-до, Японидо союзна гүрэнүүдэй Главнокомандалагша генерал Макартур № 5 циркуляр гаргаба, тэрэнь приговорой ёhоор мүнөө үедэ Японидо түрмэдэ байhан сэрэгэй бүхы гэмтэд болзорhоо урид сүлөөлэгдэжэ болохо юм гэжэ тогтооно.

Хүн түрэлтэндэ эсэргүү тон хүндэ гэмтэ хэрэгүүдые хэhэнэй түлөө Дальна Востогой Уласхоорондын Сэрэгэй Трибуналаар түрмэдэ хаагдахаар сүүдлэгдэhэн японско сэрэгэй гол 16 гэмтэд Японидо хэhээлтэдэ байhаниинь мэдээжэ.

Главнокомандалагшын циркуляр хадаа хуулита хүсэндөө орохон Уласхоорондын Трибуналаар тодорхойлон заагдаhан хэhээлтэдэ байха ябадалhаань японско сэрэгэй гол гэмтэдые нэгэн талын захиралтаар сүлөөлхэ hэдэлгэ болоно. Уласхоорондын Трибуналда СССР-эй, США-гэй, Англиин, Франциин, Хитадай, Голландиин, Канадын, Австралиин, Шэнэ Зеландиин, Индиин, Филиппинын түлөөлэгшэд хабаадаhан байгаа. США-гэй, Англиин, СССР-эй ба Хитадай хэлсээнэй үндэhэ hуури дээрэ байгуулагдаhан Уласхоорондын Сүүдэй шиидхэбэриие хубилгаха гү, али оройдонь болюулха ябадалда шэглүүлэгдэhэн, Главнокомандалагшын тиимэ ябуулганuудынь уласхоорондын эрхын элементарна нормонууд ба принципүүдые бүдүүлигээр эбдэhэн зүйл болоно. Тэдэ гүрэнүүд хадаа хүн түрэлтэндэ эсэргүү тон хүндэ гэмтэ хэрэгүүдые хэhэнэй түлөө гэмнэгдэhэн японско сэрэгэй гол гэмтэдые хэhээхэ хэмжээнүүдые тодорхойлхоор тус Сүүдые этигэмжэлhэн байгаа.

Уласхоорондын Сэрэгэй Трибуналай Дүримэй 17-дохи статьягай ёhоор, тэрэшэлэн «Дальна Восток дээрэ сэрэгэй гэмтэдые арестовалха, сүүдлэхэ ба хэhээхэ тухай» Дальневосточно Комиссиин 1946 оной апрелиин 3-най 5-дахи шиидхэбэриин § 2-ой «в» пунктын ёhоор, Главнокомандалагша хадаа Уласхоорондын Трибуналаар гаргагдаhан приговорые баталха «тухай асуудалые гансахан хаража үзэхэ үедөө, тус приговорые хүнгэрүүлхэ гү, али ямар нэгээр ондоо болгон хубилгаха эрхэтэй байна. Приговорой баталагдаhанай гү, али бэелүүлэгдэжэ эхилhэнэй хойно, тэрэниие хүнгэдхэхэ гү, али ямар нэгээр хубилгаха эрхые Главнокомандалагшада үгэhэн ямаршье заабаринууд Трибуналай Дүримдэшье, Дальневосточно Комиссиин дурсагдаhан шиидхэбэридэшье байхагүй.

Садао Араки, Кииципо Хирануума, Мамору Сигемицу ба нүгөө 13 сүүдлэгдэгшэд тушаа Уласхоорондын Сэрэгэй Трибуналаар гаргагдаhан приговорые Главнокомандалагша хадаа Союзна Соведтэй ба Дальневосточно Комиссиин гэшүүд болоhон бусад гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдтэй зүбшэлдэhэнэй hүүлээр баталhан байгаа. Дээрэ дурсагдаhан японско сэрэгэй гол гэмтэдэй хэрэг тушаа Уласхоорондын Сэрэгэй Трибуналай приговорые баталhан тухайгаа Главнокомандалагша 1948 оной ноябриин 24-дэ соносхоhон юм. Тиихэ зуураа Главнокомандалагша хадаа приговорто ямар нэгэн хубилалтануудые оруулха эшэ үндэhэ боломоор ямаршье зүйлнүүдые олоогүйб гэжэ мэдүүлбэ. Дальна Востогой Уласхоорондын Сэрэгэй Трибуналай Дүримөөр ба дээрэ дурсагдаhан Уласхоорондын Сэрэгэй Трибуналаар гаргагдаhан приговорто хубилалтануудые оруулха тушаа Дальневосточно Комиссиин 1946 оной апрелиин 3-най шиидхэбэреэр Главнокомандалагшада олгогдоhон эрхэнүүдынь Уласхоорондын Сэрэгэй Трибуналай приговорые баталалгаар барагдаба. Дээрэ дурсагдаhан циркулярые гаргахадаа, Главнокомандалагша хадаа Уласхоорондын Сэрэгэй Трибуналай Дүрим ба «Дальна Восток дээрэ сэрэгэй гэмтэдые арестовалха, сүүдлэхэ ба хэhээхэ тухай» Дальневосточно Комиссиин 1946 оной апрелиин 3-най политическэ шиидхэбэри мэтын уласхоорондын зохихо актнуудай заабаринуудаар нарин тодоор хизаарлагдаhан гүлөөлэлгээ хэтэрүүлбэ.

Дальна Востогой Уласхоорондын Сэрэгэй Трибуналые байгуулха тухай СССР, США, Великобритани, Хитад болон Трибуналда хабаадагша бусад оронуудаар туйлагдаhан хэлсээе эбдэhэн ба Дальна Востогой Уласхоорондын Сэрэгэй Трибуналай Дүримдэ ба Дальневосточно Комиссиин 1946 оной апрелиин 3-най шиидхэбэридэ зүришэhэн генерал Макартурай дээрэ заагдаhан ябуулганууд тушаа Советскэ Правительство Холбоото Штадуудай Правительствын анхаралые хандуулна. Дальна Востогой Уласхоорондын Сэрэгэй Трибуналаар сүүдлэгдэhэн японско сэрэгэй гол гэмтэд тушаа энэ оной мартын 7-ой, дээрэ заагдаhан хуулита буса № 5 циркулярые болюулха тушаа хэмжээнүүдые Холбоото Штадуудай Правительствын дары абахыень Советскэ Правительство баалан эринэ.

Дальневосточно Комиссиин гэшүүд-оронуудай: Австралиин, Бирмын, Великобританиин, Голландиин, Индиин, Канадын, Шэнэ Зеландиин, Пакистанай, Филиппинын ба Франциин правительствонуудта дээрэ хэлэгдэhэн нотын бүүлгабаринууд эльгээгдэбэ.

Гэхэтэй хамта энэ нотын бүүлгабаринь СССР-hээ Пекиндэ байгаа Посольствоор Хитадай Арадай республикын Арадай Центральна Правительстводо дамжуулан үгтэбэ.

Жолио-Кюриие үмөөрэн хамгаалга

Мүнөө үеын эгээн гайхамшаг эрдэмтэдэй нэгэн, Нобелевскэ шангай лауреат, Франциин науканuудай Академиин үнэнтэ гэшүүн, СССР-эй науканuудай Академиин гэшүүн-корреспондент профессор Фредерик Жолио-Кюриие атомна энерги тушаа верховно комиссарай тушаалhаа Французска правительство гаргаба.

Элитэ эрдэмтэ ба эб найрамдалай түлөө шалгарhан тэмсэлшэ хадаа өөрынгөө байгуулhан институдhаа намнагдаhан ба өөрынгөө сэхэ шууд, эршэмтэй ба үрэ түгэсөөр хабаадажа бии болгоhон наукын талаар шэнжэлхы хүдэлмэрие үргэлжэлүүлхэ аргаhаа хаhагдаhан байна.

Агуу ехэ энциклопедистнүүдэй эхэ ороной, Декарт ба Пастерай эсэгэ ороной, дэлхэйн наукые угаа ехээр баяжуулhан ороной—Франциин прогрессивнэ ухаан бодолой эрхим түлөөлэгшэдэй нэгэниие бүдүүлигээр мүрдэжэ байна.

Хуушан үеын французска гайхамшаг эрдэмтэ — hаяшаг наhа бараhан Поль Ланжебен хадаа Фредерик Жолио-Кюриие «Франциин алдар» гэжэ нэрлэhэн юм.

«Түрүү наука хадаа социальна шударгуу байдалай түлөө тэмсэлhээ таhаржа шадахагүй юм» гэhэн Ланжебенэй үгэнүүдые бидэнэр бүгэдээрээ hананабди.

Тиин, эдэ үгэнүүдые Жолио-Кюри өөрынгөө ажал-ябуулгада сэхэ шууд хүтэлбэри болгодог байна. Жолио-Кюри хадаа эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана; Кюриин үгэнүүдынь эб найрамдалай тала баригшадай Вроцлавска ба Парижска конгрессүүдэй трибунануудhаа соностоо. Жолио-Кюриин бүхы научна хүдэлмэринь хүнэй зол жаргал тухай энэрхы анхаралаар нэбтэрэнхэй байна.

Атомые задаргаха туршалга хэхын тула хоёр жэлэй урда гэтэ Францида баригдаhан түрүүшын циклотрониие Жолио-Кюри «зоэ» гэжэ греческэ үгээр нэрлээ hэн, тэрэнь «ажабайдал» гэhэн удхатай.

Жолио-Кюри нэгэтэ иигэжэ хэлэбэ:

—Наука хадаа үхэлдэ бэшэ, харин ажабайдалда алба хэхэ ёhотой.

Франциин агуу ехэ хүнүүдэй нэгэн — Анатоль Франс иигэжэ бэшэhэн юм: «Бүхы хүн түрэлтэнэй эгээн үнэтэй юумэнь — хүн өөрөө болоно».

Энэ үнэн ушар хадаа Жолио-Кюриин бүхы научна хүдэлмэринүүдэй зорилгонь болоо. Энэнэй гайхамшагта шэнжэлэлгэнүүдынь хүнэй түлөө, тэрэнэй ажабайдалай ба зол жаргалта ерээдүйн түлөө хэгдээ.

Франциин зонхилогшод тиимэл ушарhаа энэ эрдэмтые хардан мүрдэhэн байна. Французска компартиин 12-дохи съездын трибунаhаа Жолио-Кюриин угаа ехэ хүсэтэй, зоригтойгоор үгэ хэлэhэниинь тэрэ хорото хардалгын сэхэ шалтагаан болоо.

«Бодото прогрессивнэ нэгэшье эрдэмтэ хадаа Советскэ Союзда эсэргүү дай ябуулхын тула өөрынгөө наукаhаа хюмhанайшье харын зэргэ юумэ үгэхэгүй байха» гэжэ энэ эрдэмтэ тус трибунаhаа хэлэбэ. «Дайнай түлөө ажаллахые, атомна бомбонуудые хэхые үглөөдэр бидэнэрhээ эреэ hаань, бидэнэр —үгы гэжэ харюусахабди!» гэжэ тэрэшэлэн Жолио-Кюри хэлээ.

Ээлжэ байhан тушаалhаань Жолио-Кюриие гаргалга хадаа шэнэ дай үүдхэгшэдэй туhада хэгдэбэ. Жолио-Кюриие гаргаха эрилтэ табихадаа, дай үүдхэгшэд болбол атомна энергиие амгалан зорилгонуудта хэрэглэхэ алибаа hэдэлгэнүүдhээ арсаhанаа үшөө дахин харуулаа. Ажабайдалые бадаруулан мандуулха зорилго табиhан наука тэдэнэртэ хэрэггүй, тэдэнэр наукые шэнэ дайнай зэбсэг бэлэдхэдэг үхэлэй арсенал болгохо шадабаритай хүнүүдые атомна котёлнуудта ойртуулдаг байна.

Арадта хизааргүй үнэнөөр алба хэхэ ябадалда өөрынгөө ажабайдалай уг зорилгые харадагаа бүхы научна творчествоороо, ниитын бүхы ажал-ябуулгаараа баталhан Жолио-Кюриин арюун нэрэнь советскэ эрдэмтэд бидэндэ хүндэтэй байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ, бидэнэр — советскэ эрдэмтэд, эрхэ сүлөө хүсэгшэ Франциин гайхамшагта хүбүүн, наукын шэн зоригто ажал-ябуулагшые ба эб найрамдалай түлөө бата тэмсэлшые хүндэлдэгөө гэршэлхэ гэжэ хүсэнэбди.

Дай үүдхэгшэд хадаа эб найрамдалай ба демократиин агуу ехэ хэрэгэй илалтые ямаршье терророор зогсоожо шадахагүй!

Академик **С. И. Вавилов** — СССР-эй науканuудай Академиин Президент,
Академик **И. П. Бардин**—СССР-эй науканuудай Академиин Вице-президент,
Академик **В. П. Волгин**—СССР-эй науканuудай Академиин Вице-президент,
Академик **А. В. Топчиев**—СССР-эй науканuудай Академиин главна эрдэмтэ секретарь,
Академик **И. Г. Петровский** — физико-математическа науканuудай Отделениин академик-секретарь,
Академик **А. И. Опарин** — биологическа науканuудай Отделениин академик-секретарь,
Академик **Б. А. Введенский** — техническэ науканuудай Отделениин академик-секретарь,
Академик **Б. Д. Греков** — түүхын ба философиин Отделениин академик-секретарь,
Академик **А. Н. Несмеянов,**
Академик **Д. В. Скобельцын,**
Академик **А. И. Алиханов,**
Академик **Г. С. Ландсберг,**
А. А. Соколов — МГУ-гэй физико-математическа факультедэй декан.

Нидерландска Посол барон Ф. К. А. ван Палландт гэгшэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. М. Швернигтэ этигүүлэмжын грамотануудые барюулба

Майн 13-да СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. М. Шверник болбол өөрынгөө этигүүлэмжын грамотануудые барюулhан, Нидерландануудhаа СССР-тэ байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол барон Ф. К. А. ван Палландтай Кремль дотор уулзаба.

Барон Ф. К. А. ван Палландтые Посольствын Советник барон К. В. А. ван Хаерсолте, Посольствын хоёрдохи Секретарь г-н К. Д. Баркман, Посольствын Атташе г-н Г. Б. Дриссен ба Посольствын Секретарь-архивист г-жа П. С. Г. ван дер Холфф гэгшэд удэшэжэ, посолоор зууршалагдан Н. М. Швернигтэй уулзаба.

Этигүүлэмжын грамотануудаа барюулха үедэнь, СССР-эй Галаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо А. Е. Богомолов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. Ф. Горкин, СССР-эй МИД-эй Европейскэ Нэгэдэхи Таhагые Даагшын уялгануудые түр зуура гүйсэдхэгшэ М. Г. Сергеев ба СССР-эй МИД-эй Протокольно Таhагые Даагша Ф. Ф. Молочков гэгшэд байлсаа.

Этигүүлэмжын грамотануудые барюулhанай hүүлээр барон Ф. К. А. ван Палландтай Н. М. Шверник хөөрэлдөө. Хөөрэлдөөнэй үедэ А. Е. Богомолов хабаадаа.

(ТАСС).

ХҮДӨӨДЭ ХУДАЛДАА НАЙМАА ҮРГЭДХЭХЭ

Ажалшадые эд бараагаар хүсэд хангахын түлөө

Ажалшадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар хүсэдөөр хангаха гээшэ советскэ худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй нангин уялга мүн.

Манай Верхне-Талецка сельпо энэ зорилгоёо бэелүүлэн өд бараанай эрьесын, пай суглуулха болон бусад түсэбүүдээ саг соонь дүүргэхын тулада оролдодог байна. Сельпогой хүдэлмэридэ хамаатай бүхы асуудалнуудые правлениингээ суглаан дээрэ хэлсэдэг, хамтын шиидхэбэри гаргадаг байнабди. Иигэжэ хүдэлмэрилхэдэ хэрэг бүтээсэтэй байдаг.

Үнгэрэгшэ 1949 онойнгоо түсэбые манай сельпо амжалтатайгаар дүүргээ һэн. Түсэбһөө гадуур 54 мянган түхэриг мүнгэ гүрэндөө оруулаабди. 1950 ондо улам дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абажа, республикынгаа түрүү сельпонуудай нэгэн — Саянтын сельпое социалистическэ мүрысөөндэ уринхайбди.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба Облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан тугые бүхы 1949 он соо барижа гараһан сельпотой мүрысэһэнөө манай сельпогой хүдэлмэришэн бүхэн мэдэржэ, өөһэд хоорондоо мүн лэ мүрысэн ажаллана.

Байгша оной 1-дэхи квартал соо эд бараанай эрьесын түсэб 153 процент, март, апрель һаранuудай түсэбүүд 172 процент хүрэтэр дүүргэгдээ. Энэ хэрэгтэ ажалай шэнэ прогрессивнэ түлбэри тухай правительствын тогтоол ехэхэн үүргэ дүүргээ. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд ажал хүдэлмэреэ шэнэдхэн табяа. Магазинуудые даагшад ба продавецүүд ажалайнгаа үдэрые үшөө ехээр нигтадхажа, оролдосотойгоор, бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилдэг болоо.

Верхне-Талецка сельмагые даагша нүхэр Теслин гэгшэ хүдэлмэри дээрээ һайн жэшээ харуулна. Магазин соонь ёһото ариг сэбэр ба ассортиментнэ минимум наринаар сахигдана. Эд бараануудаа тооһондо даруулхагүй, хулганаа, хорхойдо эдюулхэгүйн тула тэмсэл ябуулдаг.

Нүхэр Теслин магазинаа нээхэһээ 30 минута урид ерэдэг. Энэ саг соо шэгнүүр, хэмжүүрээ шалгадаг, сэбэрлэдэг. Тэрэ хадаа үргэн хэрэглэлэй илангаяа гүйсэ ехэтэй бараануудые хэрэгтэй зэргээрнь складһаа оруулдаг. Үнэтэй товарнуудые худалдан абагшадай үзэмжэдэ элитэ газарнуудта табидаг байна. Мүн магазин соонь номой полко эмхидхэгдэнхэй. Эндэ ород ба бурят хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн уранзохёолнууд ба ондоо олон номууд бии.

Амаралтын үдэрнүүдтэ нүхэр Теслин Баруун-Тарбагатайн леспромхоздо, колхозуудай ферманүүдээр нүүдэл худалдаа наймаа хододоо эмхидхэдэг. Мүнөө хабарай тарилгын үедэ колхозуудай полевой стануудаар ябажа, махорко, зуруул, сахар, сай болон бусад бараануудые элбэгээр наймаална. Иимээр наймаа хээд байхадаа, Теслин болбол һарадаа 2300 түхэриг хүрэтэр салин хүлһэ абана.

Квартал соо сельпогой продавецүүдэй суглаа нэгэ дахин үнгэргэжэ, хүдэлмэриингөө дүй дүршэл андалдан абалсалга хэгдэдэг. Магазин бүхэнэй хүдэлмэрие шалгажа байха талаар лавочна комиссинуудта тусхай заабаринууд үгтэдэг юм.

Аймпотребсоюзай базада өд бараанай асарагдахые хүлеэнгүйгөөр, һарадаа 3 дахин Бурмонкоопсоюзай ба промышленна базануудта ерэжэ, хэрэгтэй товарнуудаа өөрөө шэлэн абаашадагби.

Мүнөө тарилгын халуун кампаниин үедэ манай продавецүүд худалдан абагшадые магазиндаа хүлеэжэ һуунагүй. Нүхэд Очиров, Овчинников, Рудаков ба бусад поли дээгүүр наймаагаа саг үргэлжэ ябуулжа байна.

Н. Белых.

Заиграйн аймпотребсоюзай, Верхне-Талецка сельпогой түрүүлэгшэ.

Нобшорһон аймпотребсоюз

Хабарай тарилга болбол партийна, советскэ, кооперативна болон бүхы организацинуудай анхаралые бэедээ хандуулна. Тэрэниие саг болзор соонь амжалтатайгаар дүүргэлсэхын тула организаци бүхэн тус тустаа али нэгэн шухала үүргэ гүйсэдхэнэ.

Зэдын аймпотребсоюзай правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Фролов) уялгаяа мэдэжэ байбашье, колхознигуудые нүүдэл худалдаа наймаагаар хангалгые тон муугаар эмхидхээ. Олон сельпонууд мүнөө болотор нүүдэл наймаа нэгэшье дахин гаргаагүй байһаар.

Боргойн сельпогой магазинууд колхозникуудые ба совхозой хүдэлмэрилэгшэдые эд товараар муугаар хангана. Совхозой фермэнүүд центрһээ 15—20 километрын газарнуудта байдаг. Эндэ худалдаа наймаанай асарагдадаггүй дээрэһээ, малшад сай, дабһа гэхэ мэтые абахын түлөө совхозно центр ошохо баатай болоно. № 1 фермэдэхи ларёгой продавец нүхэр Жаркова дуратай сагтаа магазинаа хаажархидаг. Тиимэһээнь, хүдэлмэрилэгшэд «Магазин хаалтатай, хилээмэгүйбди» гэлдэжэ байдаг юм.

Тус сельпогой № 4 магазинай продавец Югова гэгшын тэсэшэгүй муугаар, ямаршье эдэбхи, оролдолгогүйгөөр хүдэлмэрилдэг дээрэһээ, магазин соонь хүндэ хэрэгтэй эд бараан үгы тооной болошоо.

Аймгүйсэдкомой худалдаа наймаанай таһагые даагша нүхэр Лубсанов, аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Фролов гэгшэд иимэ байдалые хаража байһан аад, ямаршье хэмжээ абанагүй.

К. Данилин.

Республикын һургуулинуудта

Минии хүсэл

Эхэ ороноймнай коммунизм тээшэ үргэн алхамаар дабхижа ябахадань, үндэр дээдэ мэргэжэлтэй хүнүүд улам бүри олоор хэрэгтэй болоно. Би арбаад шахуу жэлдэ слесареэр хүдэлмэрилжэ мэргэжэлээ яһала һайнаар шудаланхааб. Үйлэдбэриингөө нормые үдэр бүхэндэ 150 процентһээ доошо бэшэ дүүргэдэгби.

Теэд энэ амжалтанууд дээрээ зогсонгүй, саг үргэлжэ эрдэм мэдэрэлээ, шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлхые оролдоноб. Ажалһаа таһалгаряагүйгөөр 5 жэл соо Улан-Удын хүдэлмэришэдэй залуушуулай № 1 үдэшын һургуулида һуража байнаб. Энэ жэлдэ арбадахи класс дүүргэхэмни.

Экзаменуудаа эрхим һайнаар үгэхын түлөө мүнөө хамаг хүсэеэ элсүүлнэб. Дунда һургуулиин бүхы классуудта үгэһэн материалнуудаа дабтажа дүүргэхэ дүтэлөөб. Гадна, һуралсалай өлдэб хэрэгсэлнүүдые болоод уранһайханай номуудые олоор уншадагби.

Бүхы предмедүүдээрээ эрхим һайнаар экзаменуудаа үгэхэб. Тиигээд, судно-барилгын институтда орожо, инженер болохо хүсэлэнтэб.

П. Меркучев, слесарь.

„Анхаралынь харюулхаб"

Залуу үетэндэ манай правительство ба нүхэр Сталин угаа ехээр анхарал табина. Энэ анхаралыень харюулхын түлөө болохоёо байгаа экзаменуудта хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр бэлэдхэнэб.

Бидэнэй һуралсалда багшанар ехэхэн анхарал хандуулжа, ойлгогдоогүй асуудалнуудые болон хүшэр орёо темэнүүдые консультаци дээрэ дэлгэрэнгыгээр тодорхойлжо үгэнэ. Тусхай кабинедүүдтэ элдэб туршалга хэжэ, һуралсалайнгаа материалнуудые бүри гүнзэгыгөөр шудалнабди.

Манай классаархинай экзаменуудтаа гүйсэд бэлэдхэлтэйгээр ерэжэ, дунда һургуулияа амжалтатайгаар дүүргэхэнь лабтай. Тиигээд бидэнэр дээдэ һургуулинуудта орожо, эрдэм шудалалгаяа үргэлжэлхэбди. Би сэрэгэй училищида орожо, алдарта армиингаа офицер болохо гэжэ шиидэнхэйб.

Н. Скрынский, шофер.

Түрэлхидэй суглаанууд болоно

Шалгалтанууд ба экзаменуудта бэлэдхэлгэ Бичурын аймагай һургуулинуудта һайнаар ябуулагдажа байна. Тус асуудал педагогическа соведүүдэй заседанинууд, пионерскэ сборнууд дээрэ хэлсэгдэнэ.

Гадна, түрэлхидэй суглаанууд үнгэргэгдэдэг. Тэндэ илангаяа үхибүүдэй үдэрэйнгөө журамые яажа дүүргэдэг тухай тодорхойгоор хэлсэнэ. Тиимэ суглаанууд Бичурын, Бага-Куналейн, Шэбэртын ба бусад һургуулинуудта үнгэргэгдэһэн байна.

А. Шулунов.

Ородой гайхамшагта эрдэмтэ тухай фильм

Дэлхэй дээрэ анха түрүүн радио зохёоһон гениальна эрдэмтэ Александр Степанович Попов тухай шэнэ фильм республикын кинотеатрнуудай экранууд дээрэ харуулагдажа эхилбэ. Энэ фильм болбол ородой алдарта хүбүүн Поповой ажабайдалые ба научна ажал-ябуулгые тон һонирхолтойгоор харуулна.

Петербургскэ университедые дүүргэхээ байһан Александр Попов Российскэ столицада анха түрүүшынхеэ электрическэ гэрэл носоохо хэрэттэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Энэ гэрэл «ородой гэрэл» — «Яблочкинай дэн» гэжэ нэрлэгдэһэн байгаа, ушарынь хадаа ородой эрдэмтэ Яблочкин өөрөө электрическэ гэрэл гаргаха арга олоһон юм.

Поповые университедтэ орхихо гэнэ. Теэд тэрэ өөрөө Кронштадта офицерскэ миннэ һургуулида багша болохо зүбшөөлөө үгэбэ. Юундэб гэхэдэ, Россида эгээн һайн электротехническэ лабораторинууд тэндэ бии байгаа. Попов шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэхэ тон ехэ дуратай ба хүсэлэнтэй. Тэрэ болбол шэнэ юумэ бэдэрхэ, олохо гэһэн айхабтар ехэ эрмэлзэлгэтэй тулада Кронштадта лаборатори соогоо үдэр һүниие мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Александр Степанович Поповой ба тэрэнэй ассистент П. Н. Рыбкинэй шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүдые харуулһан эпизодууд фильм соо эгээл һонирхолтой байна.

1895 оной майн 7-до (хуушан гарагаар апрелиин 27-до) Александр Степанович Попов Ородой физико-химическэ обществын заседани дээрэ элидхэл хэнэ. Өөрынгөө шэнжэлэлгэ тухай хэлэхэ зуураа Попов болбол зохёоһон приборoo харуулна. Энээнэй аргаар тэмдэгүүдые абажа ба дамжуулжа болохо. Энэ приборые нарижуулан һайжаруулаа һаа, холо газарта тэмдэгүүдые дамжуулжа болохо гэжэ А. С. Попов мэдүүлнэ.

Энэ хадаа дэлхэй дээрэ түрүүшын радио байгаа!

— Энэ утаһагүй телеграф лэ! —гэжэ ородой гениальна эрдэмтэ Менделеев омогорхолтойгоор хэлэнэ.

Иигэжэ хүн түрэлтэнэй түүхэдэ анха түрүүн радиохолбоон түрөө һэн. Поповой приборой хайшан гэжэ зохёогдоһониие харуулһан статья научна журналда, 1896 оной эхиндэ толилогдоһон юм.

1896 оной мартын 24-дэ Петербургскэ университедтэ мүн лэ тэрэ обществын заседани болоjo, тэрээн дээрэ А. С. Попов шэнэ туйлалтаяа харуулна. Эндэ анха түрүүн радиотелеграмма холоһоо абтаа һэн. Ородой түрүү хүнүүд энэ гайхамшагта научна туйлалтые тон ехэ баяртайгаар ба омогорхолтойгоор угтаа бэлэй. Тэрэ заседани дээрэ ородой хоёр патриодууд: Александр Степанович Попов ба ородой флодой алдарта адмирал Макаров хоёр уулзана.

— Манай флодой аша туһада, Россин ашa туһада та сэгнэгдэшэгүй ехэ хэрэт бүтээбэт, — гэжэ адмирал Макаров Поповой зохёолгые сэгнээ һэн.

Мүн тиихэдэ британскэ электрическэ компаниин түлөөлэгшэ, инженер Лемке хадаа энэ гайхамшагта зохёолгые худалдажа абаха, Россида зохёогдоһон юумые Англида хэгдэһэн болгохо һанаатайгаар бузар муухай түсэбүүдые зохёоно. Теэд энэнь бүтэнэгүй.

— Минии зохёолго, господин Лемке, минии орондо зорюулагданхай юм, — гэжэ Попов харюусана.

Тиихэдэ Лемке айлгажа, занажа эхилнэ.

— Онлоо зохёогшо үшөө олдоогүй байна, зүгөөр... олдожо болохо, —гэжэ тэрэ занан хэлэнэ.

Саашадаа Поповой зохёолгые итальянска помещигэй хүбүүн, студент Маркони гэгшын эшэхэ нюургүйгөөр хулууһаниие фильм соо харанабди. Тэрэ хадаа Поповой приборые журнал соо бэшэгдэһэн ёһоор, ямаршье хубилалтагүйгөөр, бүтээгээд, өөрынгөө зохёоһон юумэ болгохо гэжэ һэдэнэ.

Энээнииень мэдэхэдээ, А. С. Попов болбол Электротехническэ институдта элидхэл хэжэ, Маркониин туршалгын схемые харуулна. Ородой эрдэмтын приборые бүримүһэн һажаалгажа энэ схемын хэгдэһэниинь балшыса элирүүлэгдэнэ. Ородой эрдэмтэд хадаа эшэхэ нюургүй хулгайша Марконине айхабтар ехээр буруушаана. Хилын саанахи хэдэн ехэнүүд эрдэмтэд Поповой зохёолгые мүн лэ гэршэлһэн байгаа.

Хомхой наймааша Маркони хадаа Англиин финансова хобдогуудай нэгэн Айзекс гэгшэтэй үгэеэ ойлголсожо, ородой научна туйлалтые наймаанай зүйл болгоно.

Хархис хаанта Россин правительство гайхамшагта зохёолгые хүгжөөлгэдэ анхаралаа табяагүй, орон соо радиоприборнуудые бүтөөхэ ябадалда ямаршье туһа хүргөөгүй, харин али болохоор тойбо хэһэн байха юм.

Ородой флодой шэнэ кораблиин Гогланд аралай шулуун дээрэ һуушоон байхадань, Коткотой холбоо байгуулхын тулада адмиралтейcтвын главна штаб А. С. Поповто туһаламжа эрижэ хандаха баатай болоо һэн. Үбэлэй хүйтэн сагта А. С. Попов хадаа радиохолбоо байгуулна. Имагта Поповой ашаар далай соо үхэхэеэ байһан 27 загаһашадые «Ермак» ледокол абарна. Энэ ушарые фильм сэдьхэл хүдэлгэмөөр харуулна. Загаһашадые абарһандаа баярлаһан Поповой нюдэндэнь жаргалай арюун нёлбоһон мэлмэлзэнэ.

Ородой наукын түлөөлэгшэ А. С. Попов ба наймааша Маркони хоёрой уулзалга тон һонирхолтой байна. Маркони хадаа ородой флодто аппарадуудые худалдаха гэжэ дурадхана. Зүгөөр, энэ аппарат соонь шэнэ юумэ юушье үгы, харин Поповой тэрэл аппарат юм. Английскa ехэ фирмын эзэдэй нэгэн Маркони Поповые худалдажа абаха һанаатайгаар хамтадаа хүдэлхые дурадхана, хуушанайнгаа арсалдаае мартая гэжэ убайгүйгөөр хэлэнэ. Теэд, А. С. Попов ёһотой харюу үгэнэ:

— Наука тухай бү хэлэгты. Тэрэниие та имагтал баяжахын тулада хэрэгтэй юумэ гэжэ харанат. Та ондоо хүнэй зохёолгые эшэхэ нюургүйгөөр бэедээ тоолоот, тэрээниие наймаалнат.

Саашадаа фильм болбол 1905 оной үеые харуулна. Тиихэдэ Россида буржуазно-демократическа революци ябажа байгаа. А. С. Попов электротехническэ институдай директорээр ба профессорээр хүдэлмэрилхэ зуураа, өөрынгөө научна ажалые үргэлжэлүүлһээр. Тэрэ хадаа хүнэй хөөрэһэниие радиогоор дамжуулха арга олобо. Энээниие тэрэнэй нүхэр П. Н. Рыбкин ехэл баяртайгаар угтана. Институдай хүдэлмэридэ хаанта засаг тодхор хэнэ, студентнүүдыень жандармери мүрдэнэ. Россин дотоодын хэрэгүүдэй министр Дурново хадаа хэдэн студентнүүдые институдһаань гаргаха гэжэ дурадхана. А. С. Попов хадаа өөрынгөө эрхим һурагшадые, российскэ наукын үглөөдэрые институдһаа гаргахагүйб гэжэ арсана.

Революци тухай хэлэхэдээ, Попов болбол «Сахилгаата аадар агаарые сэбэрлэдэг юм» гэнэ. Попов хадаа эрдэм наукые бадаруулха сүлөөтэ, жаргалта Россиие дүтын сагта ерэхэ байһанда этигэнэ.

Александр Степанович Поповой ролиие наадаһан бэлиг ехэтэ советскэ актер Николай Черкасов гайхамшагта эрдэмтын мартагдашагүй образые байгуулжа шадаа. Даруу зантай, эрдэм бэлиг ехэтэй, хүсэ зоригоор түгэлдэр шэнжэлэгшын сусаршагүй ажалые бидэнэр экран дээрэ харанабди.

Артист А. Борисов болбол Поповой нүхэр ба туһалагша П. Н. Рыбкинэй ролиие һайнаар наадана. Борисов хадаа өөрынгөө ажалда, эрдэм наукада ба багшадаа айхабтар ехэ дуратай үнэншэ сэхэ ород хүниие — Рыбкиниие тодоор харуулна.

Фильмые хараад байхадаа, А. С. Поповой научна габьяае, гайхамшагта зохёолгые, ородой наукые алдаршуулхын түлөө тэрэнэй сусаршагүй оролдолгые гүнзэгыгөөр ойлгожо абанабди.

Г. Лудупов.

*) «Александр Попов» «Ленфильм» киностудиин үйлэдбэрилһэн шэнэ уранһайханай фильм. Сценаринь А. Разумовскиин. Г. Раппапорт, В. Эйсымонт хоёр фильмые табяа. Операторнууд — А. Назаров, Е. Шапиро.

Библиографи

„Хабар Одер дээрэ"

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ советскэ разведчигүүдэй хэһэн героическа ябадалда зорюулһан «Звезда» гэжэ бэлигтэй повестёороо Эммануил Казакевичын нэрэ советскэ уншагшадта эли байна. Уранзохёолшын «Хабар Одер дээрэ» гэжэ шэнэ роман Сталинска шанда хүртэнхэй, тэрээнэй гол геройнууд мүн лэ разведчигүүд юм, зүгөөр хэмжээгээрээ, событинуудые харуулха талаараа нилээд үргэн ехэ. «Хабар Одер дээрэ» гэжэ энэ роман хадаа хара хүсые — германска фашизмые — Советскэ Армиин илаһан тухай зохёол мүн. Сэрэгэй Соведэй геройшуун генерал-лейтенант Сизокрыловой үгөөр энэ бодол зохёол соо эли тодоор харуулагдаһан байна. «Эндэ гансахан манай буу зэбсэгэй илалта бэшэ, харин манай зүрхэ сэдьхэлэй, оюун бодолой, арад зоной хүмүүжэлэй системын, манай түүхэтэ замай илалта мүн гээшэ».

Романай геройнь советскэ арад. «Колоннынгоо урда полковой тугуудга намилзуулан, сибирягууд, волжанууд, уралецууд, москвичууд, Азиин уйтан нюдэтэй хүнүүд. Кавказай хара шарайтай хүбүүд Гермaнийн харгынуудаар ябаба».

Манай сэрэг бэрхэтэй дай хэжэ, Одер мүрэниие гатална. Дайсанай атуу шэрүүн эсэргүүсэлтые бэрхэтэй дайгаар даража, Берлин тээшэ дабшанад. Гитлернүүд, риббентропууд «заатагүй американецуудтай хэлсээ хэхые» һэдэнэд, гэбэшье хожомдошоо. Агуу хүсэтэ Советскэ Арми дайсанай столицые хүреэлээ. Энэ һүүлшын гигантска тулалдаан, советскэ сэрэгшэдэй ами наһаа хайрлангүй баатар зоригтойгоор дайлалдаһан ябадал, плендэ байһан Европые сүлөөлэлгэ —эдэ бүгэдэ зохёолой гол һудаһаниинь болоно. Социалистическэ Эхэ оронд оо үнэн сэхэ советскэ сэрэгшэдэй арюун һайхан образ роман соо хүсэд дүүрэнээр харагдана. Энэ образые романай гол герой— дивизионно разведкын начальник майор Сергей Лубенцов эли тодоор харуулна.

Лубенцовой һанал бодол, тэрэнэй ажабайдал Ленин —Сталинай агууехэ идеягээр хүмүүжэһэн, манай үеын залуу хүндэ характернэ. Эрэлхэг зоригтой, ами наһаяа хайрлахагүй-зүрхэтэй Лубенцов разведчигүүдэй үнэн һайн удамаршa мүн. Тэрэнэй эсэшэ сусашагүй дайшалхы арга шадабариие командовани сэгнэнэ, солдадууд тэрээндэ дуратай.

Тойрон байгаа хүнүүдтэй —боецууд ба офицернүүдтэй — тэрэнэй харилсаань арюун сэбэр ба эли тодо.

Романай бусадшье геройнуудай олонхинь мүн лэ иимэ үнэн сэхэ хүнүүд, бодото советскэ патриодууд байха юм гэбэл: урдань сапожник байһан, мүнөө табан дайшалхы орденуудаар шагнагдаһан «легендарна разведчик» Воронин; айхые мэдэхэгүй капитан Чохов; «түрэлхиин эрэлхэг», политотделэй начальник полковник Плотников—Харьковта диалектическэ материализмын багша байһан хүн; дару зантай, һанаандаа поэт, арбадахи класста һуража байһанаа сэхэ фронт ерэһэн Мещерский; «нэгэдэхи батальоной эхэ» гэжэ солдадуудай нэрлэдэг энхэргэн медсестра Глаша; Семиглав, Гогоберидзе, шудхалааша Митрохин. Буу зэбсэг барижа, Эхэ ороноо хамгаалха хэрэгтэй болоходо эдэ амгалан ажалай советскэ хүнүүд дайнда ерэжэ, дайсанай дарагдаагүй сагта буу зэбсэгээ гарһаан табихагүй гэжэ шиидэһэн байгаа.

Ротын парторг ахалагша сержант Сливенкын образ илангаяа таарамжатай. Сливенко — «простой» советскэ хүнэй, донбасска шахтёрой, коммунистическэ партиин үнэн сэхэ хүбүүнэй типичнэ фигура. Сливенко өөрын гашуудалтай байгаа. Немецкэ фашистнууд тэрэнэй түрэһэн нютаг Донбассые, түрэһэн гэрыень хооһоруулхаһаа гадна арбан зургаа наһатай Галя басагыень богоол болгожо, Германи руу абаашаһан байгаа. Гэбэшье Сливенко, Германи ороод ябахадаа, хоро үһөөгөө абахые хүсэһэн өөрынгөө мэдэрэлые дииллэн барижа, оршом байдалые зүбөөр ойлгоһон байха юм. Тэндэ: немецүүдтэ ямараар хандаха гэһэн асуудалтайгаар политотделэй начальник полковник Плотниковто Сливенко хандана.

— Теэд, ши юун гэжэ бодоноош?

— Тэдэндэ мүнөө намдуугаар хандаха хэрэгтэй гэжэ бодоноб, — гэжэ Сливенко, хара һахалаа эльбэн, аалиханаар харюусаба. — Гражданска хүнүүдтэнь. Немецүүд бэшэ гэһэндэл... хүнүүдтэ шэнгеэр.

Полковник энеэжэ:

— Зүб бодол!.. Энээнһээ барьяад яба, — гэбэ.

Бусад гүрэнүүдэй хүдэлмэришэдые хайра гамгүйгөөр мүлжэжэ байһан хомхой хобдог баронесс фон Боркау гэдэгые үшөө модон шархинуудые үмдөөд ябаһан тэдэ батрагуудаа һайнаар хубсалуулхыень албадаха гэжэ капитан Чоховто Сливенко совет үгэнэ.

Европые сүлөөлхэ гэһэн Советскэ Армиин агууехэ үүргэ энээндэ байна, Советскэ Арми хадаа манай орондо фашистнуудай хэды ехэ хохидол, алалга, һандарал үзүүлээшье хада, гансахан хоро үһөөгөө абахаяа Германида ерээ бэшэ, харин ажалша немецкэ арадай хани нүхэр боложо ерэһэн байна. Тиимэһээл мүнөө бүхы оронуудай хэдэн зуун миллион үнэн сэхэ ажалшад — тэрэ тоодо Германиин ажалшад — Советскэ Союзые эб найрамдалайнь тэмсэлдэ иимэ халуунаар дэмжэнэ. Советскэ орон хадаа хариин газар уһа, хариин эд зөөри бэдэрнэ бэшэ, харин бата бэхи эб найрамдал байгуулхые хүсэнэ гэжэ тэдэнэр нюдөөрөө хаража этигэһэн байна.

Тэдэнэр коммунистнуудта этигэнэ. Тэдэнэр Сталинда этигэнэ.

Агуу ехэ вождиин хамта байһаниинь Казакевичын роман соо саг үргэлжэ мэдэрэгдэнэ. Энэ хадаа Сталин, Верховно Главнокомандалагша, Одер дээрэ добтолон байгаа Советскэ Армиие үдэр бүри хүтэлбэрилнэ; Уралһаа фронт ороходо болоһон танкова частьнуудта «ногоон улица» табина; Берлиниие хүреэлээд байһан арминуудта «дайсанай столицые үсөөн тоото гээлтэтэйгээр абахынь тула» хэдэн арбаад мянган ехэ буунуудые үгэнэ. Өөрынгөө гениальна хүтэлбэрилэгшын оролдолгые солдадуудшье мэдэнэ. Берлиниие штурмадахын урда һүни резведчигүүд окоп соо тамхи татан һуухадаа, гэртэмнай юун боложо байна хаб, хэн юу хэнэ хаб, хэн унтажа байна хаб гэжэ хөөрэлдэнэд.

— Сталин унтанагүй, — гэбэ Мещерский. — Ман тухай бодожо байна гэжэ би найданаб. Сохом найданаб.

— Намда энэ һонирхолтой, — гэбэ Митрохин, — тиихэдэ нүхэр Сталин, дүшэн нэгэн ондо, радиогоор үгэ хэлэхэдээ бидэнэр илахабди гэжэ хэлээ һэн... Энээниие тиихэдэ мэдэһэн байгаа гээшэ гү, али зориг бадаруулхын тула хэлээ һэн ха гү?

— Мэдэһэн байха, — гэжэ харанхын дундаһаа Воронинной дуун дуулдаба. — Тэрээндэш хамаг юумэн хуу бүридхэлтэй. Экономическашье, сэрэгэйшье талаар хуу тооложо гаргаһан байха. Мүн зориг бадаруулхыншье тула хэлээ ааб даа. Юундэб гэхэдэ, бидэнэр үшөө мэдээгүй байгаа ха юмбибди!

Нилээд удаан дуугай байһанай һүүлээр Мещерский хэлэбэ:

— Дайнай болоһон үе соо Сталин тухай ехэ бодооб. Сухарижа ябахадаа тэрэнэй түлөө сэдьхэлээ ехэ үбдөө һэм. Һанаагаа бү зобогты бидэнэр хуу, хуу хэхэбди... гэжэ хэлэхын тула минута зуурашье Сталиниие харахаяа тиихэдэ хүсэгшэ һэм. Зүүдэндээ оло дахин хараһан байнаб.

— Бишье баһа, — гэжэ Воронин сэдьхэлээ хүдэлгэнгеэр зааха энеэгээд, эрид халөжэ дүүргэбэ: — Бидэнэр Берлинэй захада байхабди гэжэ тиихэдэ хэн мэдэбэб? Гансал Сталин энээниие мэдэһэн байна. Бэшэ хэншье...

Эдэ мүрнүүдые сэдьхэлээ хүдэлэнгүй уншаха аргагүй.

Дайнай дүүрэхэ тээхи үедэ Германида болоһон оршом байдалые Казакевич зүбөөр харуулһан байна. Нэгэ талаһаа хоро шараа бусалһан, ухаа мэдээгээ алдаһан фашистска кликэ: СС-эй оберштурмфюрер Бюрке, офицер Конрад Винкель, американска хэтэрүү миллионер Генри Фордын хүбүүнэй нүхэр томо промышленник Отто Линдеманн уншагшадай урда харагдана. Эдэнэр арадай үнэн сэхэ сүүдһээ зугадахые хүсэжэ, «американска тугай мүшэнүүд ба һудалнуудые» харахаяа оролдоно.

Нүгөө талаһаа, Германска арадые түлөөлһэн хүнүүдые Казакевич мүн зүбөөр зураглан харуулна. Энэ хадаа нэн түрүүн Герма-

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта)

Курсантнарай байдал hайжаруулагдаа

7 жэлэй hургуулинуудай физкультурнигуудые бэлэдхэхэ 10 hарын курсын хүдэлмэрин дутуу дундануудые шүүмжэлhэн бэшэг манай «Б. М. Үнэн» газетын редакцида ерэhэн байгаа. Багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай директор нүхэр Никоровэй мэдээсэhэнэй ёhоор дорo дурсагдаhан хэмжээнүүд абтаа.

Тусхай дисциплинээр уншагдадаг лекцинүүдэй шанарые hайжаруулhын тулада курсада заадаг багшанарай зүблөөн үнгэргэгдэжэ, зарим багшанарта тэдэнэй хүдэлмэриин дутуу дундануудай тухай заагдаба. Курсантнарай hуралсалай сагые зүбөөр хэрэглэхын тула таарамжатай расписани зохёогдоо. Мүн олон газарта хүдэлмэрилдэг багшанарта хойшодоо үргөө гэгдэхэгүй тухай уридшалан дурадхагдаа. Курсын техническэ хүдэлмэришэдтэй тусхай зүблөөн үнгэргэгдөө. Курсантнарай хамтын байра сагаадагдаhан ба комнатонуудынь сэбэрлэгдэhэн байха юм. Курсантнуудай хамтын байрые үргэлхэ хэмжээнүүд горОНО-гэй зүгhөө абтажа байна.

Курсантнарай стипенди түлэлгэ гуримшуулагдаа. Апрель hарын стипенди саг соогоо гэдэнэ үгтэhэн байна.

Энээнhээ хойшо курсын hурган хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин түлөө харюусалга институдай педагогикын кабинедые даагша нүхэр Ф. С. Даниловта даалгагдаа.

Агитбригаданууд эмхидхэгдээ

Тарбагатайн аймагай зарим клуб ба уншалгын байшангуудай хабарай тарилгын үедэ хоха хүдэлмэридөө бэлэдхэлгүй байhан тухай бэшэг «Б. М. Үнэн» газетын редакцида ерэhэн байгаа.

Десятниковска клуб ба Надеинскэ уншалгын байшангай хүдэлмэринүүдые hайжаруулха хэмжэнүүд абтажа, тарянажалай ба тракторна бригаданууды, колхознигуудые ба МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдые хабарай тарилгын үедэ культурнаар хангаха агитбригаданууд эдэ эмхи зургаануудай дэргэдэ эмхидхэгдээ, — гэжэ Тарбагатайн аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Г. Бурлаков мэдээсэбэ.

Яслитай болохонь

Торинин аймагай «Заветы-Ильича» колхоздо ясли үгы дээрэhээ слон эхэнэрнүүдэй хүдэлмэри хэхэ аргагүй болоод байhан тухай статья «Б. М. Үнэн» газетэдэ толилогдоhон байгаа.

Мүнөө тэрэ колхоздо яслиин 1-hээ ноябриин нэгэн хүрэтэр 50 хүүгэдэй байха хоёр ясли нээхэ бэлэдхэл хэгдэжэ байна гэжэ Торинин аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Я. Таюрский манай редакцида мэдээсэбэ.

Малай байра барилгада бэлэдхэл эхилбэ

Хэжэнгын аймагай «Комсомол» колхоздо малай байрануудые барихa бэлэдхэлдэ анхарал багаар талдагдажа байhаень шүүмжэлhэн статья «Б. М. Үнэн» газетын апрелиин 8-най номерто толилогдоо hэн.

Хэжэнгын аймгүйсэдкомой мэдээсэhэнэй ёhоор, гүйсэдкомой заседани дээрэ «Комсомол» колхоздо малай байрануудые барилгын ябадал тухай тус колхозой правлениин түрүүлэгшын тоосоон шагнагдаа. Мүнөө «Комсомол» колхоздо малай байра бариха барилгын материалнууд бэлэдхэгдэжэ байна. Малай байра барилга hаяар эхилхэ юм.

Шэнэ фильмнүүд харуулагдадаг болохонь

Торинин аймагай Доодо-Бургалтайн долоон жэлэй hургуулида шэнэ кинокартинануудай харуулагдадаггүй тухай «Б. М. Үнэндэ» толилогдоhон статьягаар хэмжээ абтаа

—Дурсагдаhан hургуулида кинокартинануудые харуулха hайжаруулхые кинофикациин аймагай таhаг уялагагдаба, — гэжэ Торинин аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Таюрский мэдээсэбэ

Стрелковада зэмэ тохогдобо

Кударын аймачна библиотекын хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Стрелковагай уншалгада шэрүүнээр хандадаг тухай статья «Б. М. Үнэн» газетын энэ оной апрелиин 22-ой номерто толилогдоо hэн.

Уншагшадта шэрүүнээр хандадагайнь түлөө нүхэр Стрелковада личнэ харгатэнь бэшэлгэтэйгээр зэмэ соносхогдоhон тухай, аймгүйсэдкомой да тэрэнэй культурно-гэгээрэлэй таhагай зүгhөө библиотекын хүдэлмэрие hайжаруулха хэмжээнүүдэй абтаhан тухай аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Баирбиликтуев мэдээсэбэ.

Урьhаламжын үрhэн үгтэбэ

Хэжэнгын аймагай зарим колхозуудай хабарай тарилгада хангалтагүйгөөр бэлэдхэжэ байhан тухай «Б. М. Үнэндэ» толилогдоhон статьягаар хэмжээ абтаба гэжэ Хэжэнгын аймгүйсэдком мэдээсэбэ.

Тарилгада бэлэдхэлгээр гэгдэлтэй колхозуудта урьhаламжын үрhэн үгтэhэн ба бусад шухала хэмжээнүүд абтаhан байна.

„Хабар Одер дээрэ“

(Түгэсэхэл)

нниин компартиин ЦК-гэй гэшүүн Франц Эвальт болоно. Найман жэлдэ түрмэ ба концлагерьта байhаниинь тэрэнэй революционно сэдьхэл хүсэлые буурулаагүй. Харин тэндэ зэбсэгтэ восстани бэлэдхэжэ байhан байгаа. Франц Эвальд ба тэрэнэй олон тоото нүхэдынь — булгаараа эдэ жалнүүдтэ Советскэ Союзда айхабтар ехэ иnаг дура сэдьхэл түрэжэ, гансал Советскэ Союз, Сталин бидэниие, немецкэ арадые, сүлөөлхэ юм гэжэ харадаг байгаа. Эдэ хүнүүдтэ мүн берлинскэ токарь Вилли Клаус гэжэ зэргын хүнүүд шадарлана.

Казакевичын роман сэдьхэл хүдэлгөөр дүүрэнэ. Бухы армиин, бүхэдэ арадай hанал бодолые хуурулжа, престой ород сэрэгшэ Сэрэгэй Соведэй гэшүүндэ ингэжэ хэлэнэ:

— Сталинда баярые хүргэнэб.

«Зүб даа, Сталинда баярые хүргэхэнь, — гэжэ Сэрэгэй Соведэй гэшүүн шара hахалтай солдатдай таhаарад, Эльбын эрье зубшан, галихан ябахадаа бодоно. —Сталинай гэрэлтэ hайхан уханда, шүлүун хатуу зоригто, ерээдүйе мэдэдэг байhандань баяр хүргэхэ хэрэгтэй. Тэрэнэй байгуулhан партида, тэрэнэй бии болгоhон армида, тэрэнэй хүтэлбэрилэн, үзэгдөөгүй ехэ амжалтада асарhан арадта баяр хүргэхэ хэрэгтэй».

«Хабар Одер дээрэ» гэжэ энэ романай баталь сценэнүүдынь, юрэнхыдөө сэрэгэй-хроникальна талань илангаяа нигта hайнаар харуулагдаhан. Верховно Главнокомандалагшын гениальна ябуулгын гурбан фронтын дүүргэлтын hүрөөтэ операци тухай эли тодо ойлгосо үгэнэ. «Гурбадахи райхын» буруу hуралые, дайсанай столицада манайхиинhаа түрүүн орохо гээд, Арденнүүдтэ серьёзноор диилдэhэн англо-американска дэмы hэлэгжэнүүдые автор найдамтай бииэрээр зураглан харуулна.

Гэбшье тус роман эдэ бухы hайн шанарайнгаа хажуугаар бага сагын дутагдалнуудтай байна. Роман дотор геройнүүдэй өөhэдынь хоорондоон харилсаан багаар харуулагдаhан. Дуй дүршэлтэй разведчик Лубенцовой ахир наагуур бодожо, эсэсовскэ бандидуудай буудалга доро орошохонь гэнэн хонгор байна. Ромэн соо «техникэ» тухай, сэрэгүүдэй дабхин ябалга тухай дан ехээр хэлэгдээд, геройнүүдынь олонхидо хойшоо гарашана.

Хэды иимэ дутагдалтай болобошье материалаа hайнаар мэдэжэ, hайн хэлээр бэшэгдэhэн Казакевичын роман хүнгэхэнөөр ба hонирхолтойгоор уншагдана. «Хабар Одер дээрэ» — советскэ литературын эрхим зохёол байhаниинь лабтай.

В. Авдеев,
Сталинска шангай лауреат.

ФУТБОЛ

Улан-Удэ—Иркутск

6 : 1

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ Иркутскын ба Улан-Үдын «Локомотив» обществонуудай футболистнарай нүхэрэй ёноной уулзалган боловбо. Мүрысөөнэй эхинhээ абан улан-үдынхид спортивна үндэр шадабаритай байhанаа харуулба. Эрид бэ шанга тулалдаанай улаа манай футболистнар 6: 1 гэhэн тоотойгоор иркутскынхидые шүүhэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иркутск ба Улан-Удэ городуудай «Локомотив» обществын футболистнууд наадажа байна.

М. Минеевэй фото.

Халуун анхарал ба тэрээндэнь харюу

Нютагай промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай обком үнишэн хүүгэдые хүмүүжүүлгэдэ ехэхэн анхарал табина. 1947 ондо тус профсоюзуудай обком Кударын хүүгэдэй байшангые шефтээ абаа hэн. Тэрээнhээ хойшо обком болбол 500 хүн номуудые, 15 комплект санануудые, гармонь, виктрол, стол дэрэ наадаха элдэб наадануудые болон hайндэрнүүдтэ 6602 түхэригэй элдэб бэлэгүүдые эмхидхэн суглуулжа тэдэ хүүгэдтэ үгэhэн байна.

Энэ туhаламжадань харюу болгон хүбүүд hуралсалдаа эрхим амжалтануудые туйлана. Республикын хүүгэдэй байшангуудай дундa тус байшан hуралсалаараа болон бухы хүтэлмэринүүдээрээ түрүү hуури эзэлнэ. Эндэхи уранhайханай самодеятельностиин коллектив иланга яа суурханхай юм.

hаяхан тэндэхи хүүгэд шалгалтануудаа ба экзаменуудаа эрхим hайнаар үгэжэ, Эхэ оронhоо магтаал абахабди гэhэн телеграмма өөhэдынгөө шефтэ эльгээбэ.

А. Беляев.

Түүхэй эд алмана

Кабанскын аймагай промкомбинат (директорынь нүхэр Красноперов) апрелингээ даалгабарие 25 хоног соо дүүргэжэ, майн урда тээхи мүрысөөндэ эрхим амжалтануудые туйлаа. Хубсаhа оёшод Н. Сокольникова, В. Березина, М. Мертвецова, сабхи оёдог мастернууд В. Телешев ба В. Фомин гэгшэд жэшээтэ hайнаар хүдэлмэрилжэ, даалгабаряа холо үлүүлэн дүүргэhэн байна.

Промкомбинадай хүдэлмэришэд түүхэй эд алмахын түлөө ехээр оролдоно. Залуу хүдэлмэришэн Александр Аверин сабхи эсхэхэдээ нилээд ехэ арhа алмадаг болоо. Энэ хадаа hара соо дунда жэшээгээр нэгэ сабхэн арhа, 8 сабхиин ниитхэ, хадааhа гэхэ мэтэ алмаhан байна.

А. Рыжков.

Колхозой үйлэдбэриие механизацилга

Хэжэнгын аймагай Доодо-Худанай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз хүшэр хүндэ хүдэлмэринүүдэ механизацилжа захалаа. hаяар эндэ пилорамаар модо хюрөөдэдэг, оньhото аппарадуудаар үнеэд hаагдадаг ба хониной ноохон хайшалагдадаг болохонь. Мүн энэ жэлдэ талха татадаг тээрмэтэй болохо байна.

Ц. Тохтохоев.

Бригаданууд радиотой болобо

hаяхан Үдын МТС «Урожай» гэжэ радиостанци абажа тохоо. Тэрэ станцинь Кировэй нэрэмжэтэ, «Победа», Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудые хангана. Энээнэй ашаар, МТС ба тракторна бригадануудай хоорондо үдэр бүриин харилсаан байгуулагдаба. Радиостанци тодхоhон түрүүшын үдэрhөө эхилэн МТС-эй зүгhөө тракторнуудай hаатаха ябадалые зогсоохо талаар саг дарыдань зохихо хэмжээнүүд абтадаг болоо.

Б. Намжилон.

hурагшад малшадта туhална

hуралсалай жэлэй эхиндэ Кудунай сомоной hургуулиин hурагшад Мургэнэй сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой үхэрэй фермые шефтээ абаhан байгаа. Тэрэ гэhээр hурагшад ба малажалшадай хани барисаан бүхөөр бэхижэнхэй.

hургуулинхид малшадай дунда агитационно-нинтын хүдэлмэри ябуулхаhаа гадна, тэдэнэй ажалдань ехэхэн туhа хүргэнэ. Фермын улаан булангые тэдэнэр урангаар хана шэмэглэжэ, Багшанар В. Гатапова, В. Семейщикова фермэ дээрэ хүдэлмэрилэгшэдтэй политическэ темээр хөөрэлдөөнүүдые хэдэг. Мүн hурагшад хүсөөр хэдэн дахин концертнүүд табигдаhан байна.

Энэ үбэл тус колхоздо малай үбhэ тэжээл хомор байhан юм. Малай тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ hурагшад эдэбхитэйгээр хабаадаа. Тэдэнэр бургааhа, мүшэр, хагда сабшажа малшадта үгөө. hурагшад А. Борисова, В. Шаношкин, М. Маланов ба бусад энэ талаар онсо илгарhан байна.

З. Санжинов.

Тобшо hонинууд

◆Кяхтын Усть-Киранай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой малажалай фермэнүүд дээгүүр хоёр радиоприёмнигууд hаяхан табигдаа. Эхэ оронойнгоо шэнэ hонинуудые болон уласхоорондын байдал тухай мэдээсэлнүүдые үдэр бүхэндэ дуулдаг болоhондоо гэнэн ехэ баяртай.

Н. Дашипылов.

* * *

◆Улан-Удэ городой түмэрзамайхидай клубай драмкружок (хүтэлбэрилэгшэнь В. Бондовский) А. Островскиин «hайндэрэй нойр казах үдэр хүрэтэр» гэжэ гурбан акттай пьесые богонихон саг соо бэлэдхэhэн байна. Майн 1-эй hайндэр үедэ тус пьесэ бэлэдхэжэ харуулагдаhан байна.

Б. Дондоков.

◆ Кударын аймагай дунда hургуулиин багшанар ВКП(б)-гэй түүхын хурнаг курсые эдэбхитэйгээр шудалжа байна. Багшанар А. Сизова, М. Цыренова, В. Шарипова гэгшэд бусаднаа онсо илгарна.

А. Громова.

* * *

◆Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн долоон жэлэй hургуулиин багшанар болон hурагшад зүжэг наада hүүлэй үедэ hайнаар бэлэдхэнэ. Сталинай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудта тэдэнэр ошожо, «Даргама» гэжэ пьесэ харуулhан байна.

А. Васильев.
Б. Содномов.

Бразильска арад агууехэ Советскэ Союзда эсэргүү хэзээдэшье дайлалдахагүй

Бразильска коммунистическэ партиин мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, майн 11. (ТАСС). Рио-де-Жанейродохи Пренс Континентаь гэжэ информационно агентствын корреспондентын мэдээсэhэнэй ёhоор, Бразильска коммунистическэ парти хадаа дэлхэйн шэнэ дайе бэлэдхэжэ байгаа американскa империалистнуудта эсэргүү тэмсэхэ уряалhан манифест толилоо.

Манифест соонь ингэжэ хэлэгдэнэ:

«Бразильска арад эб найрамдалые хүсэнэ, тэрэ хадаа агууехэ Советскэ Союзда эсэргүү хэзээдэшье дайлалдахагүй байха. Энээнэй орондоо манай иналгаа ба янкиин империализмын hабарнуудые мултарха гэhэн манай халуун дура хүсэл хадаа демократи, социализм, зол жаргал ба эб найрамдал тээшэ ёhотой харгые бүхы арадуудта Советскэ Союзай заажа байhан имагтал мүнөө тэдэ советскэ ахадуунэртээ манай дуралдаг сельхэлтэй улам ехээр ниилэн ургана».

Польшын ажалшад Саг үргэлжын комитедэй уряада гар табина

ВАРШАВА, майн 12. (ТАСС). Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй уряада гар табиха кампани бухы Польшо доро ябуулагдажа байна.

Үсэглэлдэр Польшын премьер-министр Ю. Циранкевич тус уряаа гар табяа.

Үсэглэлдэр Варшавын хүдэлмэришэнэй районой 10 мянга шахуу хүн уряада гар табиба.

Корейскэ арадай демократическа республикын дүрбэн миллион хүн эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй уряада гар табяа

ПХЕНЬЯН, майн 12. (ТАСС). Газетэнүүдэй мэдээсэhэнэй ёhоор, Корейскэ арадай демократичека республикада эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй уряада майн 7 хүрэтэр 4 миллион шахуу хүн гар табяа.

Эб найрамдал хамгаалха англиийска комитедэй мэдүүлгэ

ЛОНДОН, майн 12. (ТАСС). Эб найрамдал хамгаалха английскa комитет мэдүүлгэ толилбо, тэрээн соонь ингэжэ хэлэгдэнэ:

«Эб найрамдал хамгаалха английска комитет Англиие атомна бомбонуудай склад болгохо гэhэн шэнэ түсэбтэ эсэргүүсэхэ, Англида байгаа американска солдадуудые болон бомбардировщигуудые Хойбоото Штадууд руунь дары бусаалгаха эрихэень эб найрамдал болон манай ороной бэсэ даанхай байдалые хүндэлдэг бухы хүнүүдые уряална

Сирийскэ арад эб найрамдалай түлөө тэмсэнэ

ПАРИЖ, майн 11. (ТАСС). «Эль-файха» газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, Сирин эб найрамдалай тала баригшадай делегаци хадаа эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй уряатай бэшэгые сирийскэ учредительна суглаанай түрүүлэгшэдэ барюулба. Саг үргэлжын комитедэй Стокгольмско сессиин уряае учредительна суглаанай дэмжэхэень делегаци эрибэ.

Зэбсэгжэлые түргөөр бэлэдхэлые ябадалые зогсоохо, атомна бомбо хориххо, агрессивнэ дайнуудые зогсоохо, агууехэ гүрэнүүдэй хоорондо эб найрамдалай пакт баталха, арадай ажабайдалай хэмжээе дээшэлүүлхэ, сэрэгэй бүхы договорнуудые арсаха уряалга байhан тухай тус бэшэг соонь хэлэгдэнэ.

Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин ЦК-гэй пленум

ВАРШАВА, майн 13. (ТАСС). Польско бухы газетэнүүд Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй коммюнике толилбо, тэрээн соонь, майн 8-наа 10 хүрэтэр партиин ЦК-гэй пленум болоо гэжэ хэлэгдэнэ.

Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй пленум эмхилхэдэй асуудал нуудаар хэлэн шиидхэбэринүүдые абаа. К. Рокоссовский ба З. Новак ЦК-гэй Политбюрогой составта hунгагдаба. ПЗПР-гэй ЦК-гэй пленум ЦК-гэй секретарьнуудай тоое олошоруулха тухай шиидхэбэри абаhан ба ЦК-гэй секретарьнууд болохоор Франц Мазур, Эдвард Охаб, Зенон Новак гэгшэдые hунгаба.

США-гэй компартиин генеральна секретарь Деннис түрмэдэ хаагдаба

ВАШИНГТОН, майн 12. (ТАСС). Федеральна судья Пайн хадаа жэлэй хугасаатайгаар хаалтада байлгахын тула США-гэй компартиин генеральна секретарь Деннисые түрмэдэ дары хааха тухай захиралта үгэбэ.

Деннис мүнөө үглөөгүүр Пайнда ерэжэ, түрмэдэ хаагдаха болзорые хойшолуулха эрилтэ хэбэ. Юундэб гэхэдэ, компартиин бусад 10 ударидагшадай үмөөрэгшэдтэй хамта апелляци бэлэдхэхэ гэжэ байна. Нью-Йоркын апелляционно сүүд хадаа апелляци харалгые июниин 22-то хэхэ гэжэ тогтообо.

Гэбшье, Пайн тэрэниие түрмэдэ хааха тухай захиралта үгөө. Сүүдэй гүйсэдхэгшэд Деннисэй гарые гэнэхээр хүлижэ, сүүдэй байран доторбо байhан камера руу абаашаба.

Харюусалгатай редактор
Д. Д. ЛУБСАНОВ.

МҮНӨӨДЭР УЛАН-УДЭДЭ

Гүрэнэй Бурят-Монголой Ленинэй орденто оперо ба балетэй театрта — «Аршин Мал Алан».

«Прогресс» кинотеатрта —«Дурбэнэй зүрхэн» (үдэшэ).

«Эрдэм» кинотеатрта — «Партиина билет» (үдэшэ).

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1-30, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной и комсомольской жизни культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства промышленности и транспорта—6-84; переводов—3-23 писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); объявлений 2-64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02298. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000